Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.
Матэр'ялы прымаюцца—з 9-й да 2½-й гадз.
Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА. [illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]
Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]
Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА у канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 157 (2345) Аўторак, 10-га ліпеня 1928 г.

Да Тыдню абароны.

Гістарычная рэзалюцыя.

(Артыкул Намесьніка Начальніка Штабу РСЧА С. Пугачова).

[illegible]

ПРОЦІ ІМПЭРЫЯЛІЗМУ І ПРЫГНЕЧАНЬНЯ КАЛЁНІЯЛЬНЫХ НАРОДАЎ.

ЛЁНДАН, 7-7. [illegible]

ПОЛЬСКА-ЛІТОЎСКІЯ ПЕРАМОВЫ У ТУПІКУ

НА МЁРТВЫМ ПУНКЦЕ

КОЎНА, 7-7. [illegible]

І ТУТ НЕ ДАГАВАРЫЛІСЯ

ВАРШАВА, 7-7. [illegible]

АРЫШТ ЛІТОЎСКАГА ПАСЛА СОЙМУ.

[illegible]

Віленская рэформа ў Літве будзе спынена.

[illegible]

СЭНАТАР ТОМАС ЕДЗЕ Ў СССР.

ВАШЫНГТОН. [illegible]

Сусьветны рэкорд даўжыні часу палёту.

БЭРЛІН, 7-7. [illegible]

НОВЫ РЭКОРД ЛЁТУ ПРАЗ АКІЯН.

РЫМ, 7-VII. [illegible]

ЧАН-КАЙ-ШЫ СЬВЯТКУЮЦЬ ПЕРАМОГУ НАНКІНСКАЕ АРМІІ.

МІТЫНГ УШАНАВАНЬНЯ ПЕРАМОГІ ПАЎДНЁВАЙ АРМІІ.

ПЕКІН, 7-7. [illegible]

Чан-Кай-Шы і Дуань-Цы-Жуй.

[illegible]

Плакаць ці радавацца?

[illegible]

Занлік шанхайскай фэдэрацыі распушчыць войска.

[illegible]

„Пякельная атмасфэра ў Пекіне".

[illegible] палітычнай рады, Чан-Кай-Шы, кажучы ў вострых выразах аб «пякельнай атмасфэры ў Пекіне, ахутанай дыплёматычнымі ланцугамі», дамагаўся пераводу сталіцы ў Нанкін. Чан-Кай-Шы аднак, заявіў, што разуменьні дыплёматычнага і адміністрацыйнага парадку ўсё-ж тукі вымагаюць стварэньня ў Пекіне адказнай арганізацыі, якою зьяўляецца пекінскі аддзел палітычнай рады нанкінскага ўраду.

Прапанова ўтварыць новыя ўгаворы.

ШАНХАЙ, 7-7. Газэты паведамляюць, што шанхайскае прадстаўніцтва нанкінскага міністэрства замежных спраў перадало італьянскаму і дацкаму паслам ноту, у якой звярачвае іх увагу на скончэньне правамоцнасьці італа-кітайскага і дацка-кітайскага ўгавору. Нота звярачваецца да ўраду Італі і Даніі з прапановаю ўтварыць новыя ўгаворы «на аснове абсалютнай роўнасьці і ўзаемнасьці».

Рэформа нанкінскага ўраду.

ПЕКІН, 7-7. Агалошан загад, каб кітайцы-грузчыкі адрэзалі косы. Закон, апроч таго, забараняе насіць калодкі, якія калечаць нагу. Для выкананьня загаду ўстаноўлен месячны тэрмін. За парушэньне загаду прадугледжана кара.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

Адклад зьезду легіяністаў.

У сувязі з выездам Пілсудзкага на румынскі курорт для «лячэньня ад хвароб», зьезд легіяністаў, г. ё. прадстаўнікоў польскіх легіёнаў, арганізаваных у часе сусьветнай вайны Пілсудзкім, пераносіцца з 6 жніўня на 15. Робіцца гэта для таго, каб даць магчымасьць Пілсудзкаму прыняць удзел у зьезьдзе.

Прымаючы пад увагу прамову Пілсудзкага на зьезьдзе легіяністаў у мінулым годзе, калі ён кінуў у твар Польшчы такія абразьлівыя словы, як «народ ідыётаў» і асабліва прымаючы пад увагу апошняе інтэрв'ю Пілсудзкага, у якім ён, між іншым, абляў сойм цэлым букетам такіх выразаў, як «сойм прастытутак», «каналы», «сьвіньні», „скандалісты" і г. д.,—можна думаць, што адклад зьезду легіяністаў зроблен ня так сабе і што ад зьезду можна чакаць сэнсацыйных вынікаў.

ПАСТАНОВЫ ЎРАДАВАГА БЛЁКУ.

„Роботнік" (№ 188) паведамляе, што на адбыўшымся 6 ліпеня г. г. у Варшаве зьезьдзе паслоў і сэнатараў урадавага блёку старшыня блёкавага клюбу пасол Славэк у сваёй прамове падкрэсьліў важнае значэньне васеньняй соймавай сэсіі, на якой будзе вырашана справа зьмены канстытуцыі. У якім кірунку справы гэтыя пойдуць, пас. Славэк не сказаў, але даручыў паслам падгатаваць грамадзкую думку краю да маючых быць зьмен.

«НАД ВІСЛОЙ І ВКРОЙ».

Першае выданьне кніжкі польскага ген. Ўл. Сікорскага „Над Віслой і Вкрой" разышлося ў некалькіх тысячах экзэмпляраў у працягу аднаго тыдню. У гэтай кнізе ген. Сікорскі на аснове дакумэнтальных даных, даказвае, што Пілсудзкі ў часе вайны 1919-1920 г. г. зрабіў шэраг стратэгічных і тактычных памылак, як'я выказваюць яго нядольнасьць «як вярхоўнага «вудза»(правадыра). Кніжка выйдзе другім выданьнем.

АРЫШТЫ СЯРОД КАМУНІСТАЎ У СЛОНІМСКІМ ПАВ.

Гэтымі днямі, як паведамляюць віленскія польскія газэты, у Альбэрціна Слонімскага пав. адміністрацыя арыштавала 8 асоб, якія быццам належалі да камуністычнай ячэйкі і праводзілі камуністычную агітацыю.

НОВАЯ ЗАБАСТОЎКА Ў ЛОДЗЬШЧЫНЕ.

На фабрыцы Зарскага ў Пабіянцах забаставалі ўсе работнікі, дамагаючыся 6 проц. падвышкі.

САЮЗ ПОЛЬСКІХ СІБІРАКОЎ.

Першы зьезд сібіракоў палякаў, служыўшых калісь-ці ў расейскіх сібірскіх корпусах, залажыў пасьля толькі што адбыўшагася ў Варшаве зьезду „саюз сібіракоў-палякаў".

АСУШКА ПАЛЕСЬСЯ

Міністэрства земляробства залажыла вопытную станцыю ў Сарнах для падгатаваўчых прац над асушкай палескіх балот. Гэтая станцыя будзе рабіць вопыты над спосабамі асушкі тарфянікаў.

У Польшчы не хапае хлеба.

ВАРШАВА, 7-7. Водлуг вестак афіцыёзу «Эпока», польскі ўрад думае закупіць увосень заграніцаю 150 тысяч тон жыта і пшаніцы для здавалення попыту на ўнутраным рынку.

ЦІКАВЫЯ РАСКОПКІ.

Недалёка ад Вільні, каля м. Няменчын у час работ над будовай мосту праз Вілію натрапілі на некалькі чалавечых касьцякоў і на цэлы шэраг рознага роду прадметаў, як напрыклад: манэты, гузікі, вайсковыя пасы і г. д.

Прыпушчаюць, што тут знаходзіўся вайсковы цьвінтар, які паходзіць ад часу паходу Напалеона на Маскву.

БЕЛАРУСІЗАЦЫЯ ПРАВ. ДУХ. КАНСЫСТОРЫІ Ў ВІЛЬНІ.

Віл. прав. хрысьціянскія дэмакраты ўзьнялі энэргічныя крокі з мэтаю беларусізацыі праваслаўнай кансысторыі ў Вільні. Акцыю хадэкаў падтрымліваюць іншыя палітычныя беларускія групы.

ДОМ БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ.

Бел. Навуковае Т-ва ў Вільні приступіла да складаньня каштарысу будовы „Дому Беларускае Культуры" ў Вільні. У гэтым доме будзе этнаграфічны музэй, музэй народнай прамысловасьці, цэнтральная бел. бібліятэка і заля пасяджэньняў Бел. Навуковага Т-ва.

„БЕЛАРУСКІЯ" ШКОЛЫ Ў ПОЛЬШЧЫ.

Згодна з данымі прамовы Янкі Станкевіча ў сойме, надрукаванай у № 12 „Народу", у Заходняй Беларусі ёсьць цяпер 42 школы двуязычных і 24 беларускіх. «Але мыліўся-б той, хто-б думаў—кажа Я. Станкевіч,—што гэтыя 24 школы сапраўды беларускія і 42 сапраўды двуязычныя. Яны толькі «запісаны» ў куратараў і інспэктароў, як беларускія, а сапраўды гэта —у найлепшым выпадку школы двуязычныя або школы чыста польскія».

Такія ў Польшчы «беларускія» школы.

Я. СТАНКЕВІЧ „ПРАЦУЕ".

Увесь № 12 «Народу»—органу—Я. Станкевіча прапітан духам неўгамоннага і задзірыстага Янкі. Вось ён кажа прамову ў сойме. Вось ён ва ўсе застаўкі лае свайго калегу па сойму Дварчаніна, з якім разам канчаў віл. бел. гімназію, разам удякаў „за навукай" у Чэха-Славакію, разам атрымаў там тытул «доктара філёлёгіі», разам вярнуўся. Потым толькі дарогі разышліся і, як сьцьвярджаюць вах. беларусы, Янка пайшоў на панскую ласку, у чым яго Дварчанін не падтрымаў.

ВЯЛІКІ ПАЖАР ЛЕСУ.

Гэтымі днямі на польска-савецкім пагранічны ў раёне в. Хутар выбух пажар лесу. Згарэла 30 гэктараў пераважна маладога лесу.

ПАЖАР У БАРАНАВІЦКІМ ПАВ.

Апошнімі днямі ў Баранавіцкім пав. здарылася шмат пажараў. Толькі за 4 ліпеня г. г. згарэла: у в. Галавачы, Дароўскай в., 19 гасп. будоўляў, у в. Міцкевічы, Малчадзкай вол.,—1 гаспадарка, у в. Лесна—смалярня з 900 клг. шпігінару, у в. Забалоцьце, Мышенай вол., 1 гаспадарка і ў Калпеніцкім лясьніцтве 3 гэкт. маладога лесу.

ВЯЛІКІ ГУРАГАН У ЗАХ. БЕЛАРУСІ.

Віл. польскія газэты паведамляюць, што 4 чэрвеня па тэрыторыі Зах. Беларусі пранёсься вялікі гураган, які прычыніў шмат шкод. Найбольш пацярпелі паветы: Баранавіцкі, Ваўкавыскі і Горадзенскі. Павырываны тэлеграфныя слупы, тысячы дрэў, стрэхі з будоўляў і г. д. Ёсьць сьмяротныя выпадкі.

З меншай сілай гураган пранёсься па частках Навагрудчыны і Віленшчыны.

У АПОШНІ ЧАС.

(Атрымана а 1 гадз. ночы).

ВЫБУХ БЕЛАГВАРДЗЕЙСКАЕ БОМБЫ Ў АДДЗЕЛЕ ПРАПУСКОЎ АДПУ.

МАСКВА, 9-VII. Шостага ліпеня, у 9 гадзін 15 м. вечара, у бюро прапускоў АДПУ была кінута самадзельная бомба двумя белагвардзейцамі, прыехаўшымі тыдзень таму назад з Парыжу праз Баўгарыю і Румынію пры дапамозе румынскай контр-разьведкі.

Пры ўзрыве бомбы быў забіты адзін чырвонаармеец варты Народнага Камісарыяту Шляхоў Зносін тав. Іваноў Міхась Уладзіміравіч і сур'ёзна ранен другі чырвонаармеец—т. Волкаў Арцём Васільевіч, прышоўшыя за справкай аб беспрытульных.

Адзін са злачынцаў, былы выхаванец пажаскага корпусу і ўрангелеўскі афіцэр, Рыгор Мікалаевіч Радкевіч, 30 год, забіты пры здагоне, а другі эмігрант-белагвардзеец—яго саўдзельнік—арыштаваны ў раёне пасёлку «Фролаўскі Яр», недалёка ад горада Падольску, Маскоўскай губ., прычым сяляне дзейна дапамагалі органам АДПУ пры лоўлі злачынцаў.

У Саюзе ССР.

Выкрыты сур'ёзныя недахопы ў працы міліцыі і крымвышуку.

МЕРАПРЫЕМСТВЫ ДЛЯ ПАЛЕПШАНЬНЯ СКЛАДУ І ПРАЦЫ ІХ.

МАСКВА, 7-7. Абсьледваньне НК РСІ СССР устанавіла сур'ёзныя недахопы ў працы і становішчы міліцыі і крымінальнага вышуку. Каб зьнішчыць недахопы ў працы міліцыі і крымінальнага вышуку і поўнасьцю іх аздаравіць, Прэзыдыум ЦКК і калегія НК РСІ СССР прызналі, што ахова грамадзкага парадку і нагляд за законнасьцю ў краі павінны стаць справаю шырокіх мас рабочых і сялян: неабходна арганізаваць актыўную дапамогу працоўных у працы міліцыі па барацьбе з парушэньнем парадку, хуліганствам, непадначаленьнем савецкай законнасьці. Для гэтага ў некаторых буйных прамысловых цэнтрах неабходна правесьці вопыт прыцягненьня рабочых і служачых фабрык і заводаў да выкананьня па чарзе асобных міліцэйскіх функцый да справы аховы грамадзкага парадку. НК РСІ саюзных рэспублік прапанавана, разам з НК Унутраных Спраў выпрацаваць і падаць у СНК СССР праэкт арганізаванага і сыстэматычнага папаўненьня кадраў міліцыі з ліку дэмабілізаванага складу Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі; заснаваць кароткатэрміновыя курсы па падрыхтоўцы дэмабілізаваных чырвонаармейцаў для службы ў міліцыі.

Для павялічэньня кваліфікацыі каманднага складу міліцыі і крымінальнага вышуку ў 1928-29 г. павінны быць арганізаваны курсы па падрыхтоўцы вышэйшага каманднага складу міліцыі і крымінальнага вышуку. Прыём у школы каманднага складу павінен праводзіцца праз камісіі, арганізаваныя на тых самых падставах, што і для папаўненьня вышэйшых навучальных установаў і вышэйшых тэхнічных навучальных установаў. Прэзыдыум ЦКК і калегія РСІ прызналі таксама патрэбным распачаць сыстэматычнае павялічэньне заработку працаўнікоў міліцыі, пачынаючы з 1928-29 г. Каб аздаравіць палітыку адміністрацыйных рэпрэсій і ўзысканьняў, НК РСІ саюзных рэспублік прапанавана распрацаваць супольна з НК Унутраных Спраў захады, накіраваныя да рашучага зьнішчэньня беззаконных вобыскаў. Групе тав. Старальнікава (НК РСІ СССР) прапанавана разам з НК Унутраных Спраў РСФСР і прафсаюзнымі арганізацыямі ў 3-хмесячны тэрмін распрацаваць праэкт пастановы СНК СССР аб парадку правядзеньня 8-мігадзіннага рабочага дню для працаўнікоў радавога складу міліцыі, а таксама аб даплаце за звыштэрміновую працу і забесьпячэньні міліцыянэрам выходных дзён.

Новая перамога сав. суднабудаўніцтва.

ЛЕНІНГРАД, 7-VII. На паўночнай суднабудаўнічай верфі скончаны спробы ўсіх мэханізмаў і рухавікоў на першым савецкім рэфрыжыратарным судне (халадзільніку) „Аляксей Рыкаў". Усе мэханізмы працавалі ў працягу тыдню без перабояў. Пабудова гэтага судна зьяўляецца новаю перамогаю савецкага суднабудаўніцтва.

Лёдакол „Сталін" перакідаецца ў Касьпійскае мора.

СЭВАСТОПАЛЬ, 7-VII. Скончан рамонт і падрыхтоўка да перакідкі лёдаколу „Сталін" у Касьпійскае мора. Магутны лёдакол ідзе навокал Эўропы, а далей па Мар'інскай сыстэме і Волзе. Гэта—першы выпадак пераходу буйнага марскога судна з Чорнага ў Касьпійскае мора.

Лёдакол „Седаў" абсьледуе залежы цюленяў.

МУРМАНСК, 7-VII. Лёдакол «Седаў», які намячаўся быць высланым на адшуканьне экспэдыцыі Нобіле, вышаў да месца буйных залежаў цюленяў у раёне Новай Зямлі і зямлі Франца Язэпа. Рэйс ужыт з мэтаю дасьледаваць магчымасьць летняга промыслу ў паўночных шырынях Лёдавага акіяну.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ.

КАНДЫДАТ ДЭМАКРАТЫЧНАЙ ПАРТЫІ—Ў ПРЭЗЫДЭНТЫ ПАЗШ.

На нядаўна адбыўшымся кангрэсе дэмакратычнай партыі ПАЗШ кандыдатам у прэзыдэнты ПАЗШ выбран Альфрэд Сьміт, губарнатар Нью-Ёрку. Канкурэнтам яго на пасаду прэзыдэнта зьяўляецца Гувэр, выстаўлены рэспубліканскай партыяй.

Сьміт—каталік, а да гэтага часу ўсе амэрыканскія прэзыдэнты былі пратэстантамі. Апрача таго, Сьміт—«мокры», г. ё. процi забароны сьпіртусовых напіткаў.

Страх перад кампартыяй у Празе-Чэскай.

ПРАГА, 6-VII. Прага ўяўляе з сябе вайсковы лягер: жандары зьмясьціліся на вуліцах, на галоўным паштамце і г. д. Буржуазны друк праводзіць шалёную кампанію процi камуністаў. „Народны Вісты", «Людовэ Вісты», „Вечар" патрабуюць зачыніць камуністычную партыю. Парад пажарных дружын, які меўся быць заўтра, забаронен з-за небясьпекі, каб ён не абярнуўся ў камуністычную дэманстрацыю.

Беларуская вёска пад фашысцкім кіраўніцтвам.

(Ліст з Заходняй Беларусі).

Адна з характэрных рысаў народнай палітыкі ў Польшчы — гэта імкненьне да фашысцкага кіраўнічага блёку буржуазна-кулацкай часткі прыгнечаных народнасьцяй Польшчы. Імкнучыся, такім чынам, да паглыбленьня прыгнечаньня працоўных у вобласьцёх, падначаленых Польшчы — на Украіне і ў Заходняй Беларусі,—фашызм узмоцнена імкнецца зацікавіць буржуазна-кулацкія часткі гэтых вобласьцяй у сваім гаспадарча-стабілізацыйным пляне, у сваёй імпэрыялістычна-экспансыўнай палітыцы, накіраванай супроць Савецкіх Рэспублік і ў давер'і ваенных плянаў з боку міжнароднага імпэрыялізму да падрыхтоўваемай вайны з СССР. Аднолькавы палітычны народны тэрор у адносінах да украінскага і беларускага пралетарыяту і сялянства з аднаго боку і інтрыгі ва ўрадавым пратэкцыянізьме ў адносінах да буржуазна-кулацкіх палітычных груповак —з другога боку; палітыка ўзмоцненай гаспадарчай эксплёатацыі, падаткаў і г. д. у адносінах да працоўных, зруйнаваньне сялянскіх гаспадарак, паўпэрызацыя пралетарскіх мас, малазямельнага сялянства і вясковай беднаты, а з другога боку ўсебаковае ўзмацненьне капіталістычнага разьвіцьця вёскі, умацаваньне рабаўнічых кулацкіх земляробчых гаспадарак, палітыка, якая вядзе да абагачваньня буржуазна-кулацкіх верхавін украінскай і беларускай вёскі, нароўне з капіталістычна-рабаўнічымі часткамі кіраўнічай Польшчы —вось напрамак, які характарызуе народную палітыку польскага фашызму.

На фоне гэтай палітыкі фашызму адбыліся паказальныя перасоўкі ў фармаваньні палітычных сіл і адносін сярод буржуазеі народнасьцяй, падначаленых Польшчы. Адбылося ня толькі збліжэньне буржуазна-кулацкіх частак гэтых народнасьцяй з фашысцкай дыктатурай, але і нязвычайна пасьпяховая дыфэрэнцыяцыя палітычная і гаспадарчая ўнутры ўсіх частак народных груп. Асабліва яскравым прыкладам гэтага працэсу зьяўляецца іменна распад у КПЗУ. Ня менш характэрным зьяўляецца таксама працэс і ў Заходняй Беларусі, які нядаўна скончыўся. Пленум ЦК КПЗБ так характарызуе моманты ў сітуацыі краіны ў зьвязку з народнай палітыкай фашысцкае дыктатуры Пілсудзкага. «Найбольш характэрны момант, адрозьніваючы сучаснае становішча беларускае вёскі ад яе становішча да фашысцкага перавароту ў Польшчы, — гэта хуткі працэс дыфэрэнцыяцыі ўнутры вёскі. Зруйнаваньне і зьбядненьне асноўнага сялянства ідзе зараз побач з абагачэньнем ня толькі рабаўнікоў і захопнікаў, але таксама і кулацкіх верхавін беларускае вёскі».

У зьвязку з зруйнаваньнем плянаў польскае акупацыйнае ўлады, якая імкнецца зрабіць для сябе адпаведную базу ў заходня-беларускай вёсцы, выключна шляхам захопу, а таксама ў зьвязку з неабходнасьцю ўмацаваньня тылу з прычыны падрыхтоўваемага нападу польскага імпэрыялізму на СССР, — фашысцкая ўлада ўсёй сваёй палітыкай дапамагае ўмацаваньню і сканцэнтраваньню ў заходня-беларускай вёсцы кулацкіх верхавін і адначасна дапамагае як умацаваньню рабаўнічых і захопніцкіх гаспадарак, так і ўзмацненьню кулацкіх гаспадарак. Па ўсёй Заходняй Беларусі праводзіцца дзікі падзел маёнткаў і нарабаваных зямлі, продаж якое дапамагае капіталістычнаму разьвіцьцю земляробчае гаспадаркі. Таксама адбываецца падзел лясных вучасткаў для высечкі лесу, узмоцнена перадаваемага рабаўнікамі заграмічным капіталістам. Высокія цэны на зямлю і крэдытная палітыка ўраду, а таксама сялянскага (ці зямельнага) банку прыводзяць да таго, што ўсе гэтыя землі трапяць выключна ў рукі кулакоў. Зямельны голад сярод асноўнага сялянства абвастраецца, бо з прычыны перанаселенасьці праводзіцца абрабаваньне сялянскіх гаспадарак, а таксама беднасьць прымушае іх прадаваць сваю зямлю кулакам.

Адначасна з падзелам урад узмоцнена праводзіць у Заходняй Беларусі рэформы. Гэта фашысцкая рэформа выгодна выключна кулакам і заможніцкай частцы вёскі. Вялікая частка беднякоў і малазямельнага сялянства становіцца жабракамі, дзякуючы рэформе, бо яны ня могуць утрымацца на сваіх маленькіх надзелах без грамадзкае пашы, яны набываюць даўгі і такім чынам робяцца ахвярай купцоў, захопнікаў і вясковых кулакоў.

Вельмі цяжка таксама адбіваецца на становішча серадняка і беднаты праводзімая фашысцкім урадам у Заходняй Беларусі ліквідацыя сэрвітутаў. Сродак гэты выгодны для рабаўнікоў і кулакоў, але асноўнаму сялянству зьмяншае прыбытак, здабіраючы дровы, грыбы, ягады, якія зьяўляюцца вялікай дапамогай у гаспадарцы і пазбаўляе іх магчымасьці трымаць скаціну. Таксама праводзімая палітыка высокіх цэн на збожжа і прадукты сельскае гаспадаркі, якая дапамагае абагачэньню драпежнікаў і нязначнае часткі заможніцкага сялянства, моцна пагаршаючы становішча асноўнае масы сялян, а асабліва беднаты, тым больш што ў Заходняй Беларусі большасьць сялян купляе хлеб і бульбу да новага ўраджаю, калі цэны на прадукты земляробства асабліва высокія.

Крэдыт, выдываемы ўрадам на экспарт прадуктаў земляробства, на земляробчыя машыны і інш., вядзе да ўмацаваньня вялікіх захопніцкіх і кулацкіх гаспадарак.

Усё ўзрастаючая дарагоўля і падаткі кладуцца цяжарам на сялян, а ў зьвязку з фашысцкім плянам стабілізацыі і заграмічнымі пазыкамі падаткі яшчэ павялічваюцца, і ўсё гэта руйнуе гаспадарку. Апрача таго, фінансавая палітыка ў валасных самакіраўніцтвах, мясцовыя падаткі (ня менш 20 злотых з кожнага дому на пабудову шасэ), нарэшце, выдаткі на ваенную падрыхтоўку—усё гэта кладзецца вялікім цяжарам на сялян Заходняй Беларусі. Уся гэта палітыка высмоктвае ўсе сокі з сялянства і прыводзіць яго да жабрацтва і да кабалы ў рабаўнікоў і кулакоў. Нямала дапамагаюць узмацненьню кулацкага захопу на вёсцы і зьбядненьню і выхаду ў горад сялян ужываемыя ўрадам меры процi падзяленьня сялянскіх гаспадарак.

Законадаўчая адміністрацыйная палітыка ўраду выгодна ўсякаму эксплёататару дзеля пагоршаньня ўмоў жыцьця батракоў, сэзонных рабочых і вясковае беднаты. У маёнтках сталыя рабочыя самавольна звальняюцца і заманяюцца сэзоннымі і штодзённымі рабочымі. Становішча батракоў і сялянскае беднаты ўсё больш і больш пагаршаецца.

Рабочая плата сельскіх рабочых у Заходняй Беларусі самая нізкая ў параўнаньні з іншымі месцамі Польшчы.

На такой-жа эканамічнай аснове адбываецца працэс дыфэрэнцыяцыі беларускае вёскі і абвастраецца клясавая барацьба ня толькі сялянскае масы з польскім драпежніцтвам, але і сярод сялянства між вясковым пралетарыятам і сялянствам з аднаго боку, і кулацкімі і эксплёататарскімі верхавінамі—з другога боку.

Усё больш магутным робіцца фашысцкі антысавецкі контр-рэвалюцыйны лягер у Заходняй Беларусі, яднаючы капіталістаў, захопнікаў і кулакоў і ўтвараючы на чале фашысцкае дыктатуры адзіны фронт процi працоўных гарадоў і вёсак і процi народна-рэвалюцыйнага руху.

З другога боку, усё большую магутнасьць набывае рэвалюцыйны саюз рабочых і сялян пад кіраўніцтвам камуністычных партый для аб'яднанае барацьбы процi фашысцкае дыктатуры і яе рабаўнічакулацкага кіраваньня на вёсцы.

Каб выдзеліць палітычныя кулацкія верхавіны беларускае вёскі і аб'яднаць іх у агульны драпежніцка-кулацкі фашысцкі блёк, урад дае шэраг дробных уступак, напрыклад у вучэбнай частцы (адчынена некалькі дзесяткаў школ, курсы вывучэньня беларускае мовы ў Баранавічах, выдае субсыдыю для інтэрнату пры беларускай гімназіі ў Навагрудку), таксама па адміністрацыйнай частцы (прыцягненьне беларускіх кулацкіх элемэнтаў да працы ў мясцовых самакіраўніцтвах, касах узаемадапамогі, „земляробчыя ячэйкі" і інш.) Аднача́сова павялічваюцца рэпрэсіі процi народна-рэвалюцыйнага руху (прасьледваньне рабоча-сялянскіх культурна-асьветных арганізацый, арышты культурна-асьветных дзеячоў, выбарчыя рэпрэсіі і г. д.

Палітыка польскае ўлады ў Заходняй Беларусі і ў адносінах да кулакоў і капіталістаў у гаспадарцы краіны таксама ўзмацняе варожыя адносіны кулакоў Заходняе Беларусі да СССР і да рэвалюцыйных арганізацый Заходняе Беларусі, штурхае іх ад вызваленчага народнага руху ў лягер фашыстаў. Аднача́сова гэта палітыка ўмацоўвае сымпатыі да СССР беднаты і серадвякоў і схіляе шырокія масы сялян стаць на лінію рэвалюцыйнае барацьбы процi фашысцкага ўраду.

Пагроза вайны, усё больш абвастраючая дачыненьні паміж лягерам сусьветнага імпэрыялізму і СССР, прымушае беларускае кулацтва далучыцца да сусьветнага імпэрыялізму. У той-жа час шырокія сялянскія масы стаць на плятформе абароны СССР.

Усё гэта больш і больш умацоўвае працэс палітычных напрамкаў у беларускай вёсцы, хуткага падзяленьня гэтае вёскі на два варожыя лягеры, з якіх адзін, яднаючы верхавіны беларускае вёскі, становіцца сілай і апорай для фашысцкае дыктатуры, другі, яднаючы шырокія мільённыя сялянскія беларускія масы, робіцца асновай для нарастаючых рэвалюцыйных сіл процi дыктатуры фашызму.

В. Т.

Рэжым нацыянальнага прыгнечаньня ў Паўднёвай Славіі.

(Ліст з Паўднёвай Славіі).

У паўднёва-слаўскім парляманце ў Белградзе Рачыч, дэпутат вялікасэрбскае ўрадавае радыкальнае партыі, забіў 20-га чэрвеня г. г. стрэламі з рэвальвэру двох правадыроў нацыянальна-сялянскае харвацкае радзічаўскае партыі, шэфа партыі Радзіча і двох іншых яе дэпутатаў цяжка параніў. Гэта палітычнае забойства, адзінае ў гісторыі парлямантарызму, ня ёсьць справа аднаго няпрытомнага чалавека, а шчырае выяўленьне сапраўднага твару рэжыму крывавага нацыянальнага прыгнечаньня Паўднёвай Славіі, якая афіцыйна завецца каралеўствам сэрбаў, харватаў і славенцаў.

Паўднёвая Славія зьяўляецца яшчэ ў большай меры, чымся Польшча, прыкладам шматнацыянальнае дзяржавы, заснаванае мірнымі дагаворамі вайны «прынцыпу нацыянальнага самавызначэньня». З 12 з пал. міліёнаў жыхароў 4 з пал. складае кіруючая сэрбская нацыя, вяліка-сэрбская буржуазея трымае ўсю ўладу ў сваіх руках і адначасна праводзіць сваю палітыку над 8 міліёнамі прыгнечаных нацый: 2.900.000 харватаў, 1.020.000 славенцаў, 650.000 славян македонцаў, 300.000 іншых македонцаў, 513.000 немцаў, 473.000 вэнграў, 441.000 албанцаў, 230.000 румынцаў, 183.000 чарнагорцаў і 376.000 розных славянскіх і неславянскіх нацыянальнасьцяй.

Вяліка-сэрбская буржуазея трымае ўвесь дзяржаўны апарат у сваіх руках. Манархія і мілітарызм граюць пры гэтым немалую палітычную ролю, як інкарнацыя цэнтралізму і моцнае цэнтралістычнае «дзяржаўнае волі», і атрымліваюць, разумеецца, львіную долю пры падзеле здабычы. Вяліка-сэрбская буржуазея трымае ў сваіх руках дзяржаўныя фінансы, усе дзяржаўныя грашовыя ўстановы, высокія чыноўніцкія пасады, вярхоўны суд, дыплёматыю і манаполь на камандныя пасады ў арміі, а таксама і ўвесь паліцэйскі апарат. Яна ў групе прыдушае ўсякі нацыянальны рух, які імкнецца вырвацца з пад кіраўніцтва нацыянальнае сэрбскае буржуазеі; яна забараняе нацыянальнасьцям карыстацца роднаю моваю ў дзяржаўных і камунальных установах, не дазваляе заснаваньня нацыянальных школ і культурна-асьветных таварыстваў, а ў Македоніі забараняе нават мець македонскія прозьвішчы і аддае ўсё македонскае насельніцтва пад самавольства паліцэйскае ўлады. Фашысты („капітаджы") і паліцыя ўчынілі ўжо тысячы палітычных забойстваў. Толькі ў працягу апошніх 6 месяцаў забіла дзяржаўная паліцэйская ўлада і фашысты чалавек 15 у Македоніі па палітычных матывах, а суд толькі за гэты прамежак часу засудзіў да кары сьмерцю за палітычныя злачынствы 11 асоб і чалавек 40 на 400 з лішкам гадоў катаргі.

Пры выдачы крэдытаў з дзяржаўнага банку сэрбская буржуазея атрымлівае тры чвэрткі. Крэдыты, якія выдае міністэрства будаўніцтва, інвэстуюцца выключна ў Сэрбіі. Сэрбская буржуазея захапіла міліярды ў выніку ваеннага спажываньня і новыя міліярды рэпарацый. Дзяржаўныя апэрацыі прадстаўляюць выключна манаполію сэрбскае буржуазеі. Пры правядзеньні аграрнае рэформы сяляне нясэрбы, асабліва вэнгры, немцы і македонцы не атрымалі надзелу зямлі. І ўся аграрная рэформа цалкам была зьдзекам над эксплёатуемымі сялянамі. Зямлі не атрымалі нават сэрбскія незаможныя сяляне і батракі, калі ня лічыць таго, што ў Босьніі і Гэрцагавіне, дзе «кісты» (паўпрыгонныя сяляне) самі ў канцы 1918 г. экспрапрыявалі фэадалаў. У іншых правінцыях было пакуль што экспрапрыявана з 5850 тысяч «ютраў» (1 „ютро" складае 0,575 гэктара) буйных землеўладаньняў усяго 562800 ютраў, г. зн. дзесятая частка.

Падатковая палітыка выяўляе яшчэ больш эксплёататарскі і капіталістычны твар рэжыму. Простыя падаткі бяруць 10-14 проц., рабочыя 40-50 проц. (ня лічачы прыбыткі з дзяржаўных чыгунак 21-25 проц., якія зьяўляюцца дзяржаўнай манаполіяй і прыбытак ад іх павінен разглядацца як рабочая форма падатку). Нават і гэты маленькі процант (10-14 проц.) простых падаткаў плаціць не буржуазея, а сяляне—42 проц. зьбіраецца як пазямельны падатак.

Рэжым у Паўднёвай Славіі, сельска-гаспадарчай краіне, не даваў да гэтага году сельска-гаспадарчых крэдытаў. Бюджэт міністэрства сельскае гаспадаркі складае 180000 міліёнаў дзінар, г. зн. 12 проц. усяго бюджэту ў 12 міліярдаў.

У пэрыядзе 1919-1925 г. здавалася, што харвацкі сьлянска-нацыянальны рух, г. зв. харвацкая сялянская рэспубліканская партыя пад кіраўніцтвам Радзіча, ператворыцца ў сапраўдны рэвалюцыйны сялянска-вызваленчы рух і што ён зьбярэ вакол сябе і ўсе іншыя нацыянальныя рухі ў Паўднёвай Славіі. Здавалася, што партыя Радзіча імкнецца ператварыцца ў свайго роду „Граманду", у адзін рэвалюцыйны нацыянальна-вызваленчы рух, бо Радзіч прывёў сваю партыю яшчэ ў 1924 годзе ў сялянскі Інтэрнацыянал. Аднак, кіраўніцтва партыі Радзіча, якое складалася выключна з буржуазных і кулацкіх элемэнтаў, здрадзіла руху і цалкам капітулявала перад гегеманістычным рэжымам і буржуазеяй.

Вынікі выявіліся: узмоцненае прыгнечаньне рэжыму на сялянскія і наогул працоўныя масы прыгнечаных нацый, нават і на сэрбскія масы ў вобласьцях па-за Сэрбіяй; у 1927 годзе гэта выклікала жвавы рух мас і аб'яднаньне ўсіх вобласьцяй на поўнач і захад ад Старое Сэрбіі ў адзіны, г. зв. „прэчанскі фронт".

Але харвацкая буржуазея і буржуазея іншых нацыянальнасьцяй зноў пасьпелі заўладаць гэтым рухам, і цяпер, пасьля забойства правадыроў партыі Радзіча, у парляманце заяўляюць, што яны пойдуць у канцэнтрацыйны ўрад з рэжымскімі вялікасэрбскімі партыямі з мэтаю абараніць дзяржаву ад «замежнага ворага".

Прыгнечаныя працоўныя масы, пераважна сялянскія, стаяць перад вялікай задачай, перад задачай выкарыстаць сучасны момант для канчатковага вызваленьня з пад апякунства буржуазеі і ўзяць у свае рукі вызваленчы нацыянальна-сялянскі рух, і разам з прыгнечанай рабочай клясай Паўднёвай Славіі і пад яе кіраўніцтвам распачаць барацьбу не на жыцьцё, а на сьмерць з вялікасэрбскім рэжымам.

ДРАГАЧЭВАЦ.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Папярэднія вынікі вучоту.

Гомель, 9-7. Акрфінаддзелам падагулены папярэднія вынікі вучоту аб'ектаў абкладаньня па акрузе і па асобных раёнах. Лоеўскі і Камарынскі раёны скончылі вучот і, такім чынам, зьяўляюцца ў гэтых адносінах першымі. Чачэрскі, Буда-Кашалёўскі, Церахоўскі, Уваравіцкі і Брагінскі канчаць працу ў бліжэйшыя 2-3 дні, астатнія—Веткаўскі, Гомельскі, Рэчыцкі і Хойніцкі некалькі адстаюць. Спазьненьне, зразумела, прымушанае, але райвыканкомы павінны прыняць меры да таго, каб яно было мінімальным—максымум 5-6 дзён. У Хойніцкім раёне затрымка ў працы выклікана спазьненьнем разьмеркаваньня сенакосаў лесфонду, але наогул да 20 ліпеня праца па вучоту будзе скончана.

На 1 ліпеня вучот скончан па 153 сельсаветах. Улічана супроць леташняга больш пашні—на 2,9 проц., пасеву—на 9,4 проц., заліўных сенакосаў на 15,2 проц. незаліўных—на 5,76 проц., коняй абкладаемых—на 9,4 проц., буйна-рагатай жывёлы—на 9,4 проц., сьвіньняў—на 33,35 проц., авечак—на 11,7 проц., беззямельных заробкаў—на 64,5 проц. Зьмяншэньне далі толькі рабочыя валы.

Першае месца па выяўленьні ўсіх аб'ектаў займае Гомельскі раён. Другое—Буда-Кашалёўскі. Нездавальняючым па вучоту зьяўляецца Рэчыцкі, Церахоўскі, Чачэрскі, Брагінскі і Камарынскі раёны. Па Рэчыцкаму раёну зусім нязначны рост пашы, малы прырост коняй і вельмі нізкі процант росту буйнай рагатай жывёлы.

Па Церахоўскаму—пашы ўлічана менш леташняга, таксама нізкі процант прыросту жывёлы. У Камарынскім раёне надзвычайна кепска выяўлена пахата і сенажаць. Ёсьць недавучот зямлі. Не ўдастатковай меры праведзена праца ў Чачэрскім і Брагінскім раёнах. У гэтых раёнах вучотныя камісіі мэханічна запісвалі леташнія даныя.

Здавальняюча праведзен вучот у Веткаўскім, Лоеўскім, Уваравіцкім і Хойніцкім раёнах. У зазначаных раёнах маецца паасобны прырост жывёлы, пашы і г. д.

Наогул вынікі вучоту патрабуюць дакладнай праверкі. Акрвыканкомам дадзена дырэктыва распачаць працу па праверцы вучоту. У большасьці райнаў праверачныя камісіі пачалі сваю працу.

Гаворачы аб выпадках укрываньня аб'ектаў, за ўвесь час, спачатку кампаніі па 1 ліпеня, было аштрафавана за ўкрываньне 531 плацельшчык і аддадзена пад суд 10 падатковых плацельшчыкаў. У Хойніцкім раёне аддадзена пад суд Гноеўская сельска-вучотная камісія.

Н.

Паказальныя вучасткі ў вёсцы.

Бабруйск, 9-VII. За час веснавой пасяўной кампаніі агранаміяй акругі закладзена 611 розных сельска-гаспадарчых вучасткаў у сялянскіх гаспадарках. Пераважная колькасьць вучасткаў закладзена з пасевам караняплодаў і зернавых культур па штучным угнаеньні.

Вясной закладзена 35 новых маладых садоў.

Крэдыты сельскай гаспадарцы.

Бабруйск, 9-VII. За час з 1-га кастрычніка 1927 г. па 1 чэрвеня 28 г. крэдытнымі ўстановамі і арганізацыямі Бабруйшчыны выдадзена на падняцьце сельскай гаспадаркі 1266286 рублёў крэдытаў. З гэтай сумы сродкаў 1017498 р. атрымала сялянства вёскі, 38757 рублёў—калгасы і 84515—іншыя сельска-гаспадарчыя арганізацыі. Нязначная частка сродкаў яшчэ не скарыстана поўнасьцю.

Да ўсебеларускае спартакіяды.

Бабруйск, 9-7. Распачалася акруговая спартакіяда. У спартакіядзе ўдзельнічаюць прадстаўнікі спартыўных арганізацый раёнаў і гарадоў Рагачову, Жлобіну і Слуцку. На ўсебеларускую спартакіяду Бабруйшчына пасылае 50 спартсмэнаў.

Абмеркаваньне адозвы ЦК партыі.

Гомель, 9-7. Вельмі жава абгаварвалася адозва ЦК на пленуме фабкому фабрыкі «Герой Труда». Выступаўшыя таварышы зазначалі, што самакрытыка патрэбна нам ва ўсёй штодзеннай працы. Адозва ЦК будзе спрыяць ажыцьцяўленьню працы вытворчых нарад і розных камісій.

Пленум, з мэтай папулярызацыі адозвы ЦК сярод усіх рабочых фабрыкі, пастанавіў надрукаваць яе 2 тысячы экз. для распаўсюджваньня сярод рабочых.

26.000 р. на асушку балот.

Мазыр, 9-7. Акруговае сельска-гаспадарчае крэдытнае таварыства сёньня атрымала з Менску 26.000 руб. на правядзеньне мэліярацыйных работ у савецкай гаспадарцы „Камаровічы".

Барацьба з цемрай.

РАГАЧЭЎ, 7-7. Па раёну сёлета працавала 16 лікпунктаў, у якіх навучалася 850 чал.

Усяго выпушчана 482 чалавек. За сродкі таварыства «Прэч Няпісьменнасьць» утрымліваліся два лікпункты. Сродкі, адпушчаныя на зьнішчэньне няпісьменнасьці, поўнасьцю не скарыстаны, бо быў позна зацьверджан бюджэт.

Наогул праца па зьнішчэньні няпісьменнасьці ідзе марудна. **К.**

Новы завод.

Бабруйск, 9-7. *У мястэчку Любані будуецца вялікі крахмальны завод. Надворная пабудова заводу ўжо скончана, а таксама поўнасьцю закуплена ўнутранае абсталяваньне. Завод распачне працу сёлета.*

Да пабудовы абодна-калёснага заводу.

ГОМЕЛЬ, 7-VII. У бліжэйшы час Лесбел пачынае пабудову абодна-калёснага заводу ў Навабеліцы. Выдзелены вучастак для пабудовы заводу аказаўся зусім прыгодным.

Яўрэі на зямлі.

Гомель. 7-7. Распачаты практычныя мерапрыемствы па перасяленьні яўрэяў з мястэчка Уваравічы на зямлю. Учора спэцыяльная камісія акрвыканкому праводзіла агляд вучасткаў, вызначаных для перасяленьня. Камісія ўстанавіла, што на Асобінскім вучастку можна арганізаваць 2 пасёлкі па 20 сем'яў. Перасяленцы арганізавалі мэліярацыйнае таварыства, якое распачало выкарчоўку вучасткаў.

ЗА ДРЭННУЮ ЯКАСЬЦЬ ХЛЕБА.

Бабруйск, 7-VII. Акруговая пракуратура ўзьняла справу па абвінавачаньні загадчыкаў хлебапякарань працкалектыву «Аб'яднаны Пекар» Іткіна і «Першае Мая» Кагана за выпечку хлеба дрэннай якасьці. У хлебе, які прадаваўся рабочым, было знойдзена шкло, салома, гной, вяроўка і іншыя рэчы.

Справа накіравана ў акруговы суд.

ЯКІЯ ЭКСПЭДЫЦЫІ БУДУЦЬ НА БАБРУЙШЧЫНЕ.

На працягу летняга часу маюць наведаць Бабруйшчыну 7 навуковых дасьледчых экспэдыцый. З іх: па дасьледаваньню глебы будзе наладжана экспэдыцыя пад кіраўніцтвам прафэсара Афанасьева і Наговага, дыялекталёгічная экспэдыцыя на чале прафэсара Дурнова, 2 геобатанічных, археолёгічная і па дасьледваньні народнага мастацтва на Бабруйшчыне.

Гэтымі днямі павінна прыбыць экспэдыцыя па вывучэньню рыбных вадаёмаў.

САВЕЦКАЕ БУДАЎНІЦТВА.

Як ажывіць справаздачы гарсаветаў.

(У парадку абгаварэньня).

Перавыбары саветаў не за гарамі. Ужо неабходна падумаць аб тым, каб як можна лепей падрыхтавацца да іх.

Памойму, справаздачы больш буйных гарсаветаў можна падрыхтаваць так, каб яны прыцягвалі ўвагу ўсіх працоўных. Гэта можна зрабіць пры дапамозе кіно.

Давялося мне паглядзець у Менску ў кіно «Культура» справаздачу Белдзяржкіно. Гэтая справаздача да гэтага часу ў мяне ў памяці, бо ўжо надта цікава яна была падана.

Чаму-ж ня можна гэтак сама пабудаваць справаздачы гарсаветаў, акрвыканкомаў, ЦВК? Памойму, ня толькі можна, але і неабходна.

Можа ўзьнікнуць пытаньне: на гэта-ж патрэбны сродкі і немалыя, а дзе іх узяць?

Памойму, гэтыя сродкі не такія ўжо вялікія, а потым іх можна з'эканоміць, калі менш друкаваць вялікіх кніг-справаздач, якія ўсёроўна, амаль што ніхто ніколі не чытае. Заместа друкаваных справаздач гарсаветаў, АВК дастаткова будзе выпусьціць некалькі лісткоў з ліцбовым матар'ялам, што можа на 3/4 скараціць друкаваньне справаздач, а астаткі грошай скарыстаць на кінофікацыю справаздач. Калі на гэта і пойдзе яшчэ невялічкая сума грошай і тады гэтая затрата сябе апраўдае, бо ўся маса працоўных добра азнаёміцца з працай сваіх савецкіх органаў.

Апрача гэтага, неабходна кінофікаваць агульныя лёзунгі партыі, зьвязаныя з перавыбарамі і прапускаць іх перад кожным сэансам. Неабходна памятаць, што аўдыторыя кіно—самая шырокая з усіх якія ёсьць у нас. Кіно больш наведваецца чым усе нашыя сходы, канфэрэнцыі і г. д.

Кінофікаваныя справаздачы можна будзе ставіць на ўсіх буйных рабочых сходах, а дакладчыку застанецца больш часу адказваць на запытаньні і прыслухоўвацца да спрэчак.

Мая прапанова: няхай Белдзяржкіно вылічыць і абвесьціць колькі павінна каштаваць кінофікаваная справаздача; няхай цэнтральная выбарчая камісія абмяркуе ўсебакова магчымасьць правядзеньня ў жыцьцё гэтай прапановы (аб кінофікацыі справаздачнай кампаніі саветаў) і выкажа сваю думку па гэтым пытаньні і нарэшце, няхай аб гэтым выкажуцца кіруючыя савецкія працаўнікі.

М. Шапіра.

Барысаў.

Як працуе сельсавет са сваім бюджэтам.

Ужо другі год Чарнаруцкі сельсавет (Шклоўскага р.) працуе са сваім бюджэтам.

Увядзеньне бюджэту ў сельсавеце дае наступныя магчымасьці: набліжэньне гаспадарчага і культурнага будаўніцтва да сялянства, больш мэтазгоднае расходваньне сродкаў з лепшым улічэньнем неакладных запатрабаваньняў; большая зацікаўленасьць сялянства да нашага сельскага будаўніцтва і інш.

Бюджэт Чарнаруцкага сельсавету складаецца ў суме 13.346 руб. з наступных крыніц: арэнда садоў—2.200 руб., рыбная гаспадарка—50 руб., арэнда памяшканьняў—96 руб., прамысловы падатак—1000 руб. і адлічэньне (62 проц.) ад с.-г. падатку—10.000 руб.

Цяпер паглядзім, куды і на што расходуецца сельскі бюджэт: на ўтрыманьне сельсавету 898 руб., 5-цішкол—4.587 руб., хата-чытальня—686 руб. і на ўтрыманьне фэльчарскага пукту—1556 руб.

Калі гаварыць аб зацікаўленасьці насельніцтва да бюджэту, то трэба адзначыць, што зацікаўленасьць ёсьць вялікая, бо на вачох у кожнага селяніна расходуюцца грошы. Апрача гэтага, сельсавет ставіць на абмеркаваньне сялян тое ці іншае пытаньне, дзе патрэбен рамонт, пабудова і інш. Такім чынам, сяляне маюць магчымасьць удзельнічаць у пытаньнях бюджэту. Сяляне гавораць і аб тым, што астачу ад бюджэту ў РВК здаваць ня трэба, а будаваць за яе школы, масты. У сельсавеце 19 населеных пунктаў, а школ усяго толькі—5. Значыць, трэба будаваць новыя школы.

У далейшым сельсавет мае на ўвазе пабудаваць адну школу ў в. Ступлянах; увесьці ў штат пры сельсавеце аднаго міліцыянэра; зрабіць з фэльчарскага ўрачэбны пункт з 4 ложкамі.

Бязумоўна, што сельскі бюджэт ня можа поўнасьцю забясьпечыць усе патрэбы вёскі. Сельсавету трэба зьвярнуць асаблівую ўвагу на поўнае правядзеньня самаабкладаньня, якое ў сельсавеце праходзіць слаба. **З.**

Шклоўскі р., Магілеўшчына.

Каму гэта выгодна?

Напад банды кітайскіх разбойнікаў-хунхузаў на паштовы поезд Кітайска-Усходняе чыгункі, які адбыўся пасьля цэлага шэрагу ня менш сур'ёзных атак такога-ж роду, характарызуе перш за ўсё поўную недастатковасьць аховы чыгункі і поўнае няўменьне, ці нежаданьне кітайскае ўлады весьці сур'ёзную барацьбу з надзвычайна ўзросшым у раёне чыгункі бандытызмам. Прадажныя кітайскія чыноўнікі і генэралы, умеючыя выкрываць толькі «камуністычную заразу» сярод расейскіх і кітайскіх рабочых, менш усяго цікавяцца безапаснасьцю чыгуначнага пэрсаналу і пасажыраў. Але калі параўнаць узросшыя за апошні час наскокі на станцыі і паязды Кітайска-Усходняе чыгункі з праведзенымі гэтымі днямі арыштамі расейскіх белагвардзейцаў, браўшых актыўны ўдзел ў чыннасьці хунхускіх шаек і азнаёміцца з тым, што пішуць наконт гэтага нават падцэнзурныя кітайскія газэты, дык зробіцца ясным, што манчжурскі бандытызм мае ня толькі рабаўнічыя, але і палітычныя, а можа быць і міжнародныя задачы.

Няма нічога дзіўнага, ці выключнага ў тым, што расейскія белагвардзейцы стаяць на чале кітайскіх разбойнічых шаек. Белагвардзейская эміграцыя зрабілася пастаўшчыкам і выканаўцам самых брудных спраў і ініцыятарам шматлікіх агідных махінацый. Таму ня прыходзіцца дзівіцца і арышту кітайскай вартай 3-х узброеных расейскіх белагвардзейцаў, якія знаходзіліся з вялікаю колькасьцю ўзрывучатых матар'ялаў недалёка ад буйнага чыгуначнага тунэлю ў Паўночнай Манчжурыі. Арыштаваныя аказаліся кіраўнікамі хунхускіх шаек, але выбух тунэлю яны былі намераны зрабіць зусім не для таго, каб абрабаваць які-небудзь поезд.

Для каго-ж і ў чыіх інтарэсах працуюць белагвардзейскія эмігранты? На гэта пытаньне дае адказ асоба аднаго з арыштаваных бандытаў. Гэта—нейкі Ўвараў, які зьяўляецца адначасова і кіраўніком банды хунхузаў і ўдзельнікам атраду белагвардзейскага генэрала Савельлева, вядомага сваёй шчыльнай сувязьзю з японцамі яшчэ ў пэрыяд інтэрвэнцыі знаходзячагася пад камандваньнем японскага наёмніка атамана Сямёнава. Кітайская ўлада ня можа быць зацікаўлена ў папсаваньні сваёй уласнай чыгункі. Манчжурскаму дыктатару Чжан-Сюэ-Ляну і яго генэралам няма ніякага сэнсу падахочваць распаўсюджваемыя японскімі газэтамі чуткі аб непарадках у Паўночнай Манчжурыі і на Кітайска-Усходняй чыгунцы. Белагвардзейскія бандыты яўна працуюць на больш багатага і магутнага гаспадара.

Акалічнасьць гэту трэба мець на ўвазе пры ацэнцы становішча, існуючага ў Паўночнай Манчжурыі. У гэтай вобласьці падрыхтоўваюцца падзеі, маючыя буйнае міжнароднае значэньне. Падзеі гэтыя зусім не індыфэрэнтныя для савецкае дзяржавы, якая зьяўляецца сунольным уласьнікам Кітайска-Усходняе чыгункі і мяжуе на працягу некалькі тысяч вёрст з Манчжурыяй.

Г. Г.

Бяспрытульныя сельсаветы.

Чарнаруцкі сельсавет знаходзіцца на дваццацівёрстнай адлегласьці ад раённага цэнтру—Дуброўны.

Старшыня сельсавету Чмаркоў кажа, што раённыя працаўнікі наведваюць Чарнаруцкую старонку нібы ў экскурсыйным парадку, толькі ў добрае надвор'е, альбо пры асаблівым настроі. Такая-ж увага зьвярталася і на шэраг іншых сельсаветаў, як, напрыклад, Азярыцкі сельсавет і асабліва Верацейскі. У гэтыя сельсаветы пішуцца надзвычайна багатыя інструкцыі, а жывой сувязі і жывога кіраўніцтва не адчуваецца.

Тут не адчуваецца рэвалюцыйных сьвят, тут ня ўтворана належнага настрою і наогул, няма парадку. Міліцыя таксама ідзе па прыкладу РВК і міліцыянэр рэдкі госьць у такім сельсавеце.

У пералічаных сельсаветах пачалі гнаць самагонку, тады калі з сялянства ніхто яшчэ ня ведаў, што можна з хлеба вырабляць гэта зельле. А цяпер? І ў сучасны момант тут ёсьць шмат самагоншчыкаў. Існуюць цэлыя самагонныя прадпрыемствы.

Хуліганства і бойкі, душагубства і самагонка—вось што характарызуе бяспрытульныя сельсаветы.

Слаба разьвіта сетка камсамольскіх ячэек. З дзьвёх камсамольскіх ячэек у Чарнаруцкім сельсавеце—Засьценкаўскай і Шчэрбінскай, засталася адна—Шчэрбінская. У Верацейскім сельсавеце разам з партыйнай ячэйкай існавала і камсамольская. І толькі за тым, што з боку парт'ячэйкі ня было кіраўніцтва і ўплыву на камсамольцаў—камсамольская ячэйка яшчэ ў прошлым годзе разваліласяя.

Неабходна жывая сувязь і кіраўніцтва як з боку РВК і РК КП(б)Б, таксама і іншых раённых органаў.

Я. Лішанкоў.

Дубровінскі р., Аршаншчына.

Савецкія гаспадаркі на шляху індустрыялізацыі.

Індустрыялізацыя сельскай гаспадаркі з кожным годам узмацняецца.—Заробак савгаскіх рабочых павялічыўся ўдвойчы, у параўнаньні з дарэвалюйным часам.

У сучасны момант у веданьні Белсельтрэсту знаходзіцца 160 зямельных адзінак з пляцам у 88697 гэкт., што ў адносінах да агульнага пляцу БССР складае каля 0,5 проц.

Амаль ва ўсіх савецкіх гаспадарках існуе шматпольны севазварот, ці зараз знаходзяцца ў стадыі ўвядзеньня яго. Рабочай сілай савгасы забясьпечаны на 94 проц. (уключаючы сюды і трактары), буйнай рагатай скацінай яны забясьпечаны на 38 проц. Аднак, за такі кароткі час савгасы значна павялічылі колькасьць свайго быдла. Гэта відаць з наступных лічбаў: у 1922 г. савгасы мелі—5,9 проц. дарослага і 5,2 проц. маладняку, у 1928 г. ужо ёсьць дарослай скаціны—37 проц., маладняку—16,3 проц.

Адначасна з гэтым можна заўважыць пашырэньне працаёмкіх культур. Так, было занята ў 1922 г. азімінай—45,2 проц., у 1927 г.—25,2 проц.; прапашнымі—у 1922 г.—7,9 проц., у 1927 г.—15,7 проц.; канюшынай—у 1922 г.—8,5 проц., у 1927 г.—25,8 проц.

Лічбы гэтыя сьведчаць аб тым, што савгасы сталі на шлях інтэнсыфікацыі сельскай гаспадаркі.

Рост індустрыялізацыі сельскай гаспадаркі відаць з росту прадпрыемстваў па пераапрацоўцы прадуктаў сельскай гаспадаркі. Так, у 1925 г. было 17 бровараў, у 1927 г.—21; сыраварняў і масларобчых заводаў у 1925 г. было 32, а ў 1927 г.—44. Расьце таксама маса пераапрацаванай прадукцыі: бульбы з 4866 т. у 1925 г.—да 13023 т. у 1927 г., малака свайго—з 2.416 тон да 3638 т., сялянскага малака з 327 т. да 688 т. Здабыча крахмалу сухога павялічылася ад 790 тон да 1507 т., сыру галяндзкага ад 162 тон да 236 т., масла сьметанковага ад 53 тон да 114 тон.

У бліжэйшыя гады наступныя савецкія гаспадаркі па сваіх мэтавых устаноўках маюць быць упарадкаваны: 79 савецкіх гаспадарак па выпрацоўцы крахмалу і сьпірту, 43 гаспадаркі з жывёлаводным і напоўпрамысловым характарам, 44—чыста жывёлаводныя, 8 гаспадарак па разьвядзеньні розных насенных культур, 4 племянныя, 19—садова-гародныя, 7—чыста лугавыя і 1 савгас на Мар'інскім масыве.

Адначасна з гаспадарчым паляпшэньнем савгасаў паляпшаецца матар'яльнае становішча савгаскіх рабочых. У 1926 г. пры гатовым апале і кватэры рабочы сярэдняй катэгорыі атрымліваў у год грашыма і натурай—306 р., у 1927 г.—351 руб., што дае павялічэньне зарплаты на 14,5 проц. за адзін год. У 1928 г. рабочы сярэдняй катэгорыі атрымлівае ў месяц 35 руб., г. зн. заработная плата рабочага, у параўнаньні з дарэвалюцыйным часам, павялічылася ўдвойчы.

З кожным годам лік сталых рабочых і служачых павялічваецца: у 1927 г. сталых рабочых і служачых было 3962 чал., у 1928 г.—5377 ч. Па пэрспэктыўнаму пляну мяркуецца штогод павялічваць склад рабочых савгасаў, давёўшы яго ў 1932-33 г.г. да 8561 чал. Дзеля падрыхтоўкі кваліфікаваных рабочых у адным з савгасаў арганізавана 2-хгадовая школа сельска-гаспадарчага вучнёўства.

Урэшце, трэба спыніцца на вялікай агрыкультурнай ролі, якую адыгрываюць савгасы ва ўмовах нашай адсталай сялянскай гаспадаркі. Савгасы зьяўляюцца асяродкамі разьвядзеньня высокасортных (сэлекцыйных) гатункаў збожжа, якое на ільготных умовах прадаецца ці абменьваецца сялянству. Савгасы абслугоўваюць сялянскую скаціну пародзістымі жарабкамі, бугаямі і кнырамі. Савгасы ачышчаюць сялянскае насеньне ад сьмяцьцёвых траў, і наогул зьяўляюцца прыкладам культурнага вядзеньня сельскай гаспадаркі.

ПРА ЛЯСЫ ПАЛЕСЬСЯ.

(Уражаньні з падарожжа па Мазыршчыне).

Найбольш наважным для Беларусі зьяўляецца пытаньне аб лясной гаспадарцы. Беларускае Палесьсе ў лясной гаспадарцы займае адно з галоўнейшых месц як па аб'ёму лясных масываў, так і па якасьці лесу: дубовыя рошчы, граб, ясень, будаўнічая сасна—галоўныя пароды лесу Мазыршчыны. Гэта ёсьць тыя пароды, якія зьяўляюцца найбольш каштоўнымі ва ўсёй лясной гаспадарцы. Дуб у Мазыршчыне расьце нават і там, дзе нельга было-б і спадзявацца. Балоты, парослыя дубамі,—гэта зьявішча нязвычайнае.

Нават дарэчы будзе ўказаць на такую акалічнасьць, што ў Лельчыцкім раёне на Мазыршчыне расьце, так званы, «цар-дуб», які быў прызначан быць калісь на ўсесаюзнай сельска-гаспадарчай выстаўцы, але прыехаўшыя за ім таварышы адмовіліся яго даставіць таму, што трэба было некалькі пляцформаў, каб яго зьмясьціць для перавозкі па чыгунцы, выкапаўшы з карэньнем. Ды і ня дзіва, бо ён сорак мэтраў у вышыню, ня мае ніводнага сучка і толькі далей да вяршыны пачынае кудлаціцца гальлё, а разьпілоўваць яго было зусім ня варта. Так ён і застаўся ганарова высіцца сярод іншых дрэў густога бору. Мясцовыя працаўнікі кажуць, што нават былі і такія выпадкі, калі прыяжджалі паасобныя аматары з-за межаў паглядзець на яго.

Якую ролю адыгрывае лес ва ўсёй народнай гаспадарцы БССР і асабліва ў дзяржаўным і мясцовым бюджэтах, гэта відаць з таго, што амаль 35—40 проц. прыбытковай часткі бюджэту складаецца з прыбыткаў ад лясоў. Таму ня толькі зусім правідловай і неабходнай зьяўляецца пастаноўка пытаньня аб тым, як жа вядзецца лясная гаспадарка наогул і лесаэксплёатацыя асабліва?

Калі слухаеш афіцыйныя даклады аб вядзеньні лясной гаспадаркі і лесаэксплёатацыі, дык выходзіць нібыта ўсё і добра. А калі глядзіш на месцы, дык аказваецца, што мы яшчэ зусім мала зрабілі для ўпарадкаваньня гэтай галіны і ў шэрагу выпадкаў проста яшчэ дрэнна гаспадарым. Мне думаецца, што трэба самым рашучым чынам наладзіць справу па лесаэксплёатацыі, а таксама пашырыць працу і па лесааднаўленьні, лесаўпарадкаваньню. Вось некалькі фактаў, якія патрабуюць такой пастаноўкі пытаньня.

Першае—гэта тое, што калі мы ня будзем пашыраць працу па лесааднаўленьні, дык, ня гледзячы на тое, што нам ма'быць і ўдасца ўстанавіць правільны лесазварот, мы усё-ж-ткі можам апынуцца перад такім фактам, калі, вярнуўшыся да новага звароту ў лесараспрацоўках, нам нечага будзе пачынаць сеч, калі мы ня будзем цяпер жа лесааднаўляць тыя плошчы (у такім разьмеры), якія мы высякаем. Вядома, што гэта зьявішча можа здарыцца толькі праз некалькі дзесяткаў гадоў, але мы-ж павінны жыць ня толькі сягодняшнім днём, а павінны глядзець і ў пэрспэктыву, калі мы хочам весьці сапраўдную лясную гаспадарку.

Другое—гэта аб лесаўпарадкаваньні. Мне думаецца, што мы яшчэ ня зусім добра ведаем, што ў нас ёсьць сапраўды з ляснымі масывамі, бо тыя лясьніцтвы, у якіх за апошнія гады праведзена лесаўпарадкаваньне, у шэрагу выпадкаў зусім інакш выглядаюць, чымся мы іх прадстаўлялі сабе: у адным выпадку зьяўляецца больш лесу, чымся раней мы лічылі, а ў другім аказваецца куды менш. Такім чынам, ад тэмпу лесаўпарадкаўчай працы цалкам залежыць выяўленьне сапраўднага становішча лясоў.

Трэцяе—гэта аб лесаэксплёатацыі (лесараспрацоўках) і аб даглядзе за лесам. З таго, што прышлося наглядаць на месцы, у лесе, як вядуцца лесараспрацоўкі ўсімі лесараспрацоўчымі арганізацыямі, можна зрабіць вынікі наступнага пажаданьня адпаведным арганізацыям: „таварышы, працуйце хоць трохі лепш". Гэта ня будзе ні самым малым праўвялічэньнем. Канкрэтна. У лясох Лельчыцкага раёну праводзяцца вялікія лесараспрацоўкі. Як-жа яны распрацоўваюцца? На пасеках вы знойдзеце наступнае: падрэзан дуб, выразана з яго сярэдзіна, а трохі каракаваты камель ды вяршына валяюцца па лесе і гніюць у вадзе, і няма ніякай надзеі што калі-небудзь гэта кінутая драўніна будзе прыбрана. А лесасек там многа, бо там добрыя ўмовы для сплаву: Прыпяць са сваімі прытокамі ды каналамі. Дык ці думае-ж хто-небудзь ачышчаць за сабой высечаныя пасекі хоць бы ад тэй драўніны, якая няпрыгодна для экспарту, але мае вялікую каштоўнасьць (я ўжо не кажу аб хворасьце, які ніколі ні кім ня ўбіраўся і гніе сабе патроху). Калі я запытаўся ў некаторых лесазагатаўцаў, чаму яны марнуюць лясныя багацьці, дык яны адказваюць, што імі заключаны ўмовы з лясьніцтвамі аб тым, што лесазагатоўшчык уплачвае лясьніцтву 20 руб. за гэктар і вызваляецца ад уборкі і што лясьніцтва само бярэ абавязак за гэту плату ачышчаць высечаныя пасекі. На справе-ж грошы лясьніцтва бярэ, а падчышчаць пасекі не абавязкова, ды навошта яму вазіцца з дробязямі (хворост, вяршына—наогул дровы). калі ў яго столькі лесу... За два-тры тыдні не абыйсьці. Карысна было-б, каб Рабоча-Сялянская Інспэкцыя паглядзела, як праводзіцца лесаэксплёатацыя і лесаачыстка. А калі запытаўся сялян: «чаму вы ня зьбіраеце лесу, які дарма валяецца і гніе, сабе на апал ды і на іншыя патрэбы, нават і вам і лесу была-б карысьць ад гэтага; трэба думаць, што вы-ж не сядзіце без апалу, ды і хата з павецьцю новая, ці з пня цікавей рубіць?»—дык у адказ атрымаў наступнае: „Бачыце, таварыш, далёка ад хаты ехаць не ахвота, ды яшчэ якуюсь квітанцыю трэба браць у лясьніцтве, а яе так лёгка не даб'ёшся, ды і грошы за квітанцыю патрабуюць"...

Аб якіх грошах і квітках ідзе гутарка? Чаму сялянам не дазваляецца зьбіраць хворост ды валежнік бясплатна і тым самым ачышчаць лясы ад засарэньня і прыносіць карысьць лясной гаспадарцы? Там, дзе селянін жыве кругом у лесе, там трэба яго прывучаць зьбіраць поваль і тым самым хоць трохі зьменшаць лесапарубкі, бы ён не сядзіць ні без апалу, ні без неабходнага лесаматар'ялу, ён вырубае самавольна самыя лепшыя дрэвы з караня, а побач ляжаць паваленыя навальніцай такія дрэвы, што і пералезьць праз яго цяжка. Аказваецца, «квіток» якісь трэба купіць,—што за квіток?

Мне думаецца, што справу лесаачысткі трэба ўпарадкаваць, трэба на лежны парадак устанавіць і дыфэрэнцыраваць гэты парадак для розных м я с ц о в а с ь ц я й—адны парадкі павінны быць для малалесных раёнаў і іншыя—для многалесных, дзе справа дагляду за лесам і лесаачысткі стаіць больш востра. Такое мерапрыемства дапаможа зьменшыць самавольныя лесапарубкі, і лесу карысьней будзе.

Апрача гэтага, ёсьць скаргі з боку сялянства на парадак водпуску лесу. Кажуць, што пакуль атрымаеш дазвол, каб высеч той лес, які яму прызначан, дык і зіма праходзіць. Няма калі сеч—валакіты шмат. Трэба прыняць рашучыя меры да спрашчэньня парадку водпуску лесу. Мы ўжо многа выносілі пастаноў аб гэтым, але „воз і дагэтуль там". Ма' быць акруговым і раённым арганізацыям трэба шчыльней за гэтыя справы ўзяцца.

У зьвязку з наяўнасьцю вялікіх масываў лесу ў Мазыршчыне, там стаіць праблема разьвіцьця лесаапрацовачнай прамысловасьці. У Мазыршчыне можна пашырыць прамысловае будаўніцтва і тым самым пашырыць пралетарскую базу на падставе скарыстаньня лясной сыравіны. Тыя лесаапрацовачныя прадпрыемствы, якія там існуюць (фанэрныя заводы, лесапільныя і інш.) найбольш поўна забясьпечаны сыравінай і ў зьвязку з гэтым і нагрузкай, больш чымся ў іншых мясцовасьцях БССР. Мы ўжо паставілі праблему разьвіцьця лясной прамысловасьці такой, якая больш дасканала перапрацоўвала-б драўніну. Гэту праблему мы ўжо ажыцьцяўляем у шэрагу мясцовасьцяй БССР (Бабруйскі камбінат), але гэта толькі пачатак, трэба яе пашырыць. Напрыклад, у Мазырскай і Гомельскай акругах (Рэчыцкі раён) можна шырока разгарнуць выраб паркету, мэблі, каніфолі, смалакураную і скіпідарную справы і інш. Беларусь экспартуе дубовую клёпку (так званую мемельскую клёпку). Гэта такі тавар, па якім мы ня маем нават канкурэнта, а што-ж за межамі робяць з нашай клёпкай, ды і наогул з дубовай драўнінай? З клёпкі вырабляюць паркет і, вядома, на гэтым добра зарабляюць. Чаму-ж бы нам самім не вырабляць паркэт, бо цяпер у зьвязку з разгортваньнем будаўніцтва запатрабаваньні на ўсялякія будаўнічыя матар'ялы значна растуць.

Калі мы гаворым аб пабудове таго ці іншага прадпрыемства, дык заўсёды можна пачуць ад мясцовых працаўнікоў: дайце грошы, дык пабудуем.

Вядома, што больш моцныя прадпрыемствы будаваць трэба цэнтралізаваным парадкам і аб гэтым павінны клапаціцца нашы адпаведныя прамысловыя арганізацыі, але больш дробнае будаўніцтва павінна разгортвацца за кошт мясцовай прамысловасьці. Трэба вышукваць усе магчымасьці на мясцох, трэба мабілізаваць большыя, чымся дагэтуль, мясцовыя сродкі. Напрыклад, калі мясцовыя органы будуюць прадпрыемствы лясной прамысловасьці, дык абавязкова толькі лесапільныя заводы, якія, як правіла, праз год ці два спыняюцца з прычыны адсутнасьці нагрузкі.

А чаму замест лесапільных заводаў не пабудаваць іншае якое колечы прадпрыемства?

У апошнія часы нашы экспартныя арганізацыі адчуваюць вялікі недахоп у экспартнай тары. Вось гэту справу разгарнуць бы. Трэба да слова адзначыць, што саматужная прамысловасьць па апрацоўцы драўніны ў нас таксама зусім слаба разгорнута. Бандарная справа, выраб абадоў, тары і інш.—гэта справа саматужнай кааперацыі, ды і майстры ў нас ёсьць, іх у вёсцы шмат, трэба толькі арганізаваць іх. У Мазыршчыне вышэй пералічаныя галіны ляснога прамысловасьці могуць разгарнуцца досыць шырока, бо падставы для гэтага ёсьць, сыравінная база досыць шырокая.

За адно некалькі слоў аб існуючых заводах на Мазыршчыне.

Лесапільна-бачарны завод у Жыткавіцкім раёне (каля 500 рабочых) знаходзіцца ў добрым тэхнічным становішчы. Абсталяваньне прыведзена ў належны парадак і трымаецца ў спраўнасьці. Арганізацыя сыравіны пастаўлена добра. Ён мае пэўную пэрспэктыву. Склад рабочых падабраны з належнай кваліфікацыяй. Завод лесапільна-яшчачна-бачарны „Пралетары" ў Мазыры працуе з вялікай нагрузкай, але абсталяваньне панасілася; трэба паклапаціцца аб хутчэйшым пераабсталяваньні, бо на ім вырабляецца самы хадавы экспартны тавар. У рабочых адчуваецца бадзёры пад'ём у працы.

Між іншым, трэба адзначыць, што акругком правёў вялікую працу сярод рабочых усіх сваіх прадпрыемстваў і асабліва на гэтых двох заводах. Гэта праца выражаецца ў тым, што рабочыя ў сваім складзе маюць каля 60 проц. камуністых і камсамольцаў. Процант запраўды вялікі. Дзе яшчэ знойдзецца прадпрыемства, якое можа гэтым пахваліцца?

М. ГАЛАДЗЕД.

Жыцьцё і праца асьветніка.

Уся школа неправа, адна Жаўронак права

У верасьні мінулага году ў Дворжацкую сямігодку Полацкай акругі была паслана М. А Жаўронак, у якасьці выкладчыцы прыродазнаўства (па хэміі і фізыцы).

Першыя дні яе працы ўжо паказалі, што Жаўронак непадрыхтавана для працы ў сямігодцы. Вучні не разумелі выкладаньня Жаўронак і пачалі аб гэтым заяўляць загадчыку школы тав. Андрэйчыку.

Андрэйчык пачаў заходзіць на лекцыі Жаўронак, каб выявіць яе здольнасьці, як выкладчыцы. І вось калі ён заходзіў на лекцыі, дык Жаўронак заўсёды імкнулася даваць вучням самастойную працу. Пры такіх умовах Андрэйчык нічога ня мог высьветліць. Тады ён зайшоў у клясу ў сярэдзіне лекцыі. Жаўронак ні з таго ні з сяго (нават ня гледзячы на пратэсты вучняў) у палове ўрока дае вучням самастойную працу.

Пэдкалектыў ведаў аб недарэчнасьцях у выкладаньні Жаўронак, але нічога канкрэтнага не зрабіў.

Час ідзе. Усё застаецца пастарому.

У лютым м-цы г. г. ізноў абвастраюцца ўзаемаадносіны Жаўронак з вучнямі.

— Аднойчы ў часе занятках (калі адбывалася лекцыя аб паразітах) вучні запыталі ў Жаўронак:

Да якога тыпу паразітаў належыць поп?

Жаўронак раптам ускочыла і з гарачкаю адказала:

«Поп не эксплёататар і не паразіт, ён таксама служачы, і за сваю працу атрымоўвае сабе пэнсію».

На другой лекцыі (дзе ішла гутарка аб арганізмах) вучні падалі такое запытаньне:

Адкуль упяршыню зьявіліся арганізмы?

Жаўронак, падумаўшы, адказвае:

«Хто стварыў арганізмы—бог, ці яшчэ хто—небудзь—нікому невядома. Сорак разоў была на дыспутах і ніхто ведаказаў... а пагэтаму мы гэтага пытаньня ня будзем закранаць».

Усе маўчаць... За гэту справу ўзялася ячэйка ЛКСМБ і паставіла [illegible] праца т. Жаўронак вельмі мала дае карыснага школе, асабліва ва ўмовах лекцыйнасьці».

Як відаць, няпрыгоднасьць Жаўронак кругом і ўсімі выяўлена, але акрінспэктарыят асьветы маўчаў і не даваў ніякага афіцыйнага адказу.

Такім чынам, Жаўронак садзіцца пад крылышка акрінспэктарыята асьветы і прадаўжае сваю «працу», стала прыдзірацца да камсамольцаў і піянэраў, і ў выніку (7-я) кляса падзялілася на сынкоў і пасынкаў. Сынкамі Жаўронак лічыла толькі трох: сына папа, сына заможніка і аднаго выключанага з КСМ.

Працуюць далей... Усе вучні пратэстуюць, а 6-ая група зусім адмовілася займацца з Жаўронак.

Жаўронак не баялася ніякіх пратэстаў, ніякіх пастаноў.

Акрінспэктарыят асьветы наплявацельскі глядзеў на ўсе пастановы аб няпрыгоднасьці Жаўронак і адзначыў, што сярод настаўнікаў сямігодкі **завялася склока.**

Такі адказ з боку акрінспэктарыяту асьветы выклікаў шырокае абурэньне з боку настаўнікаў і вучняў.

Тады 2 настаўнікі па сваей ініцыятыве накіроўваюцца ў акрінспэктарыят асьветы для высьветленьня справы. Настаўнікі ніякага там толку не дабіліся. У сямігодцы абурэньне, дайшло да таго, што настаўнікі сталі падаваць заявы аб іх звальненьні з працы.

Урэшце ў гэту справу ўмяшаўся старшыня АВК тав. Кандраеў, які прыняў хуткія меры да высьвятленьня справы.

Праз некаторы час з акругі ў сямігодку выяжджае камісія, якая знаходзілася пад уплывам акрінспэктара асьветы т. Мікуліча. На запытаньне—ці можа Жаўронак працаваць у школе, Мікуліч нічога не адказаў. Афіцыйных вынікаў камісія не рабіла, аб гэтых выніках нікому невядома і яны (вынікі) ляжаць ужо два м-цы без разгляду АВК.

Называецца, усё зрабілі ціха...

Аб веданьні Жаўронак беларускай мовы гаварыць ня будзем. Дзеля гэтага досыць літаральна прывесьці заяву на [illegible]

> Полацкаму АкрАНА ад грамадзянкі М. А. Жаўронак.
>
> Заява
>
> Прашу прадставіць мне якую небудзь пасаду на сельскай гаспадарцы, альбо настаўніцай у працоўную школу. У 1920 годзе [illegible] у 1923 годзе скончыла Відзб. С. Г. Тэхнікум. Магу выкладаць прыродазнаўства.
>
> (подпіс)

[illegible]

Лоўкія мэтады.

(Вульскі раён, Полацкі акругі).

Настаўнікі: Арлова Марфа [illegible] (Крывалеўская школа), [illegible] (Калайская школа), Барадзенка Ганна Васільеўна (Вусахская школа), Высоцкі Паўла Іванавіч (Магіранская школа), Ялаў Міхась Майсеевіч (Слабодзкая школа), Труновіч Піліп Мікітавіч (Кардаоўская школа) і Шамко Марыя Міхасёўна (Турская школа) паспрабавалі ўжо ўсе мэтады навучаньня дзяцей, але ні адзін з іх ім не спадабаўся і па думцы іх нашы мэтадыстыя ўзялі няверны напрамак і з ім (напрамкам), як відаць, ня хочуць згадзіцца.

Яны добра помняць, што ня ўсё старое трэба выкінуць са школы,—добрае можна пакінуць і выкарыстаць, прыстасаваўшы да сучаснага.

[illegible] двор і інш. Як працоўны працэс—выкарыстоўваюць вучняў на сваёй працы і г. д.

Аб парадку правядзеньня гэтых мэтадаў можна ад іх атрымаць інструкцыі дарэмна.

Лоўкія мэтады! Што і гаварыць. Навет раённы інспэктар зьвярнуў увагу і кажа, што па яго думцы трэба зрабіць ім вымову з папярэджваньнем, а настаўніцу Шамко перавесьці ў другую школу.

А памойму трэба ўсім ім даць больш шырокае поле дзейнасьці. **В.**

Райінспэктар — „рацыяналіст“.

(Старобін, Бабруйскае акругі).

Наступае новы навучальны год але пэрспэктыва яго надта хвалюе настаўніцтва нашага раёну.

Асабліва гэта яскрава выяўляецца, калі ўбачымся з нашым райінспэктарам, бо ён зьбіраецца працягваць тую немэтазгодную і бязглуздую „рэарганізацыю“, якую ён зрабіў у мінулым годзе.

Там гісторыя з масавымі звальненьнямі і перакідкамі настаўніцтва, вынікі якое не ўлягліся і да гэтага часу, добра вядома належным органам і нават РСІ, але наш гэрой моцна сябе адчувае. Трэба адзначыць, што ў сваёй рэарганізацыі райгэрой абрушыўся, галоўным чынам, на работнікаў палескае глушы. Неабходна дабавіць, што наш райгэрой чалавек далікатнай натуры і спачуваюча адносіцца да падхалімаў (якіх, ён кажа, трэба цаніць, бо іх захавалася ўжо надта мала, выміраюць). Такому, якую толькі можа, дасьць пасаду. Карыстаючыся сваім «значным аўтарытэтам», ён па Старобінскай сямёхгодцы завёў парадкі несавецкае школы. У гэтай школе ён узяў пад сваю забарону дзяцей спэкулянтаў і наогул нетрудавога элемэнту, асабліва пры аблажэньні іх платы за навучаньне. Гэтыя дзеці або зусім аслабанены, або дадзена палёгка на 75 проц. Але затое бедныя завылі ў кулак ад гэтае платы. Па інструкцыі аслабаняецца той ці іншы вучань, а наш інспэктар на яго рублёў так 20 і запіша. Некаторыя сяляне з-за гэтае платы зьнялі сваіх дзяцей зусім са школы.

Неаднакраць аб гэтых парушэньнях інструкцыі СНК сяляне падымалі на агульных сходах, але ніхто на гэта не зьвярнуў увагі.

Калі камсамольскі актыў школы падняўся супроць непарадкаў у школе, то наш райгэрой патушыў «бузу» і навет не дапусьціў у газэце напісаць.

Неабходна, каму належыць, зьвярнуць на гэта належную ўвагу і чым скарэй, тым лепей, бо гэта толькі частка тых балючых бакоў у нашым раёне па школах, якія дапушчаны за мінулыя часы. **Настаўнік.**

Пра кулацкі ўхіл.

Тав. Ш. у № 147 «Сав. Бел.» на «старонцы Асьветніка» яшчэ раз узварушыў пытаньне аб настаўніках-земляробах, якое з кожным годам усё больш абвастраецца поруч з узвышэньнем зарплаты асьветнікаў.

У довадах Ш. галоўным матывам гучыць крыўда, што «ідзе з раёну, з акругі, нават з цэнтру». Як цёмная хмара, ідзе гэта крыўда праз усе шчыліны жыцьця, хапае за горла, улазіць у грудзі і расьце там сухотамі. І Ш. ня бачыць прычын гэтае навалы, а наадварот: ён лічыць, што шнур у 6 клм. даўжыні і карова без арыентацыі на малако—грамадзка-карысная праца гэтага настаўніка ў вёсцы.

Каб разблытаць гэтыя супярэчнасьці, раю Ш. на некалькі хвілін адкінуць крыўду і даць на „старонках Асьветніка“ „Сав. Бел.“ адказы на наступныя пытаньні:

У якім дні, тыдні і месяцы настаўнік працуе на зямлі «ўласнымі рукамі»?—Калі працуе ў нядзелю, то добра, бо вядзе антырэлігійную прапаганду на справе, а калі ў іншыя дні, то скарачае працоўны навуковы год.

З якою часткаю насельніцтва вёскі настаўнік-земляроб зблізіцца і чаму? У чым гэта збліжэньне фактычна выяўляецца і якія мае вынікі?

Чаму ва ўласнай хаце настаўніка-земляроба на покуце вісяць абразы шмат часьцей, як у іншых (Пухавіцкі раён) і чаму гэты настаўнік на магіле бацькі ставіць крыж--помнік (Смілавіцкі раён)?

Калі «малапрыбытковасьць вясковае гаспадаркі—справа сваіх рук» і яе можна палепшыць, то чаму настаўнік-земляроб гэтага не зрабіў, а таўчэцца на 3-х арш. шнуры і ня зьбіраецца зьмяніць гэты зямельны ўклад, хоць і баіцца, што яго «сіраты ўвесь век будуць праклінаць вясковы доўгі шнур»?

Ці шкодна сумяшчальнасьць мужа з жонкаю на школьнай працы, калі яны, разам жывучы, садзейнічаюць гэтай працы?

Ямкар.

Курсы падрыхтоўкі настаўнікаў.

(Ворша).

Аршанскі акруговы інспэктарыят асьветы, улічваючы патрэбу ў новых настаўніках, адкрыў запіс у сэкцыю падрыхтоўкі настаўнікаў пры акругов. курсах перападрыхтоўкі настаўніцтва. У сэкцыю падрыхтоўкі залічваюцца вольнаслухачамі асьветнікі, якія па розных адменных умовах кінулі школу ў часы ліхалецьця і за часы беспрацоўя зьнізілі сваю кваліфікацыю.

Сэкцыя разьлічана на 40 чалавек. Прымаюцца на сэкцыю асобы, якія маюць адукацыю ня менш школы II ступені і практыку ў школе. Наплыў заяў на курсы надзвычайны: прынята да 100 заяў, асоб, якія па свайму сацыяльнаму стану і адукацыі мугуць быць настаўнікамі, апрача таго, шмат заяў было ад абітурыентаў сямігодак акругі. Паступалі заявы ў інспэктарыят асьветы з Смаленшчыны, Магілеўшчыны. Пасьля сацыяльнага адбору, былі праведзены пісьмовыя іспыты. Дадзена пісьмовая праца па белмове і арытмэтыцы. Працу пісалі 75 асоб. Усё гэта быўшыя настаўнікі часоў вайсковага камунізму. Здавальняюча напісалі працу па белмове 35 чалавек. А просьценькую задачу на вылічэньне процантаў ніхто не рашыў: падобную задачу даюць вучням 4-ае класы пачатковае школы.

Прынята на курсы 35 чалавек, з іх 10 беспрацоўных членаў саюзу. Апрача звычайных прадметаў праграмы акруговых курсаў перападрыхтоўкі, на курсах чытаюцца цыкль лекцый па антырэлігійным выхаваньні ў школе, прафпісьменнасьці, краязнаўству. Для практычных заняткаў працуе летняя школа вясковага тыпу.

У настаўніцтва назіраецца малая зацікаўленасьць быць на курсах: усім хочацца пагуляць летам дома. **Д. В.**

На дапамогу выкладчыкам сьпеваў.

Выкладчык сьпеваў Магілеўскага Белпэдтэхнікуму М. М. Чуркін заканчвае сваю працу над укладаньнем падручніка «Рытміка». У сувязі з увядзеньнем у праграму школьных сьпеваў элемэнтаў рытмікі, падручнік гэтага практычнага высокакваліфікаванага настаўніка бязумоўна знойдзе сабе самае шырокае карыснае ўжываньне ў нашых школах.

Падручнік М. Чуркіна, узгрунтаваны на тонкім разуменьні асаблівасьцяй успрыйманьня школьнікаў, пабудован на цікавых і дасьціпных мэтадычных прыёмах.

М. М. Чуркін зьяўляецца аўтарам шматлікіх гарманізацый беларускай народнай песьні, кампазыцый на словы белар. пісьменьнікаў і аркестравай увэрцюры на беларускія матывы, але на вялікі жаль усе яго творы, ня гледзячы ва вялікую каштоўнасьць і высокамастацкую апрацоўку, мала вядомы ў шырокіх сьпеўных і музычных колах Беларусі.

Сьпявак.

Рыхтуемся да Тыдню Абароны.

Вучыцеся бараніцца ад хэмічнай небясьпекі.

(Артыкул праф. А. Вярхоўскага).

Сусьветная вайна была самым шырокім выкарыстаньнем навукі дзеля зьнішчэньня чалавецтва. Адным з найбольш яскравых узораў такога ўжываньня было выкарыстаньне хэмічнае прамысловасьці для выпрацоўкі атрутных рэчаў, якія пачалі ўжываць побач з пяхотным і артылерыйскім агнём. Патрэба ў іх была выклікана тым, што ні артылерыйскі агонь, ні тым больш пяхотны не маглі дастаць ворага, які хаваўся ў глыбокіх акопах. У барацьбе з гэтай новай формай абароны старыя сродкі атакі ня мелі ніякае моцы. І вось тут нямецкая навука дала ў рукі камандваньня новы сродак паражэньня—хэмічную хвалю. Калі яна была ўжыта ўпяршыню проці ангельскага войска ўвесну 1915 г., дык яна застала яго зусім непадрыхтаваным да такога мэтаду нападу. Цэлыя баявыя вучасткі, недаступныя для куляў і снарадаў, загінулі праз некалькі хвілін пасьля таго, як вецер прынёс у ангельскія акопы воблака хлёру, выпушчанае з балёнаў у нямецкіх акопах. З гэтага моманту пачалася вайна хэмічная, як адзін з відаў узброенае барацьбы.

У Англіі і Францыі былі неадкладна мабілізаваны лепшыя навуковыя сілы для таго, каб адшукаць сродак барацьбы з хэмічным нападам, і такі сродак быў хутка знойдзен у выглядзе процігазавае маскі. У процігазавай масцы баец мог сьмяяцца над газавай небясьпекай. Аднак, навуковая думка пасьля першага ўдалага вопыту неадкладна пачала далейшыя адшуканьні; проці газавае маскі быў выпушчан новы газ, які пранікаў пад маску; ён хоць і не атручваў, а толькі прымушаў чхаць, ці выклікаў сьлёзаточча, але гэта ўчыняла страшэнную боль, так што баец прымушан быў зрываць маску і тады ён рабіўся ахвярай забіваючага баявога газу.

У барацьбе з гэтымі новымі газамі быў надуман процівагаз, праз які гэтыя новыя атрутныя рэчы ўжо не пранікалі. У адказ на гэту новую вынаходку немцы адказалі гэтак званым іпрытам, які паражае ня толькі лёгкія, але і ўсю паверхню скуры, пакрываючы яе цяжкімі нарывамі і балячкамі. У барацьбе з імі было прапанавана прагумаванае адзеньне, баронячае ад іпрыту. Як відаць, новы баявы сродак павёў перш за ўсё да барацьбы навуковых лябараторый ваюючых краін—адна вынаходзіла газы, другая ў барацьбе з імі—процівагазы. У каго навука стаяла вышэй, у каго хэмічная прамысловасьць дазваляла хутчэй разгарнуць вытворчасьць атрутных рэчаў і масак, той меў перавагу. Адгэтуль ясна, якое значэньне ў гэтай барацьбе мае рост навуковых сіл і рост хэмічнае прамысловасьці. Бяз іх у хэмічнай вайне становішча будзе цяжкім.

З другога боку трэба адзначыць, што як-бы добра ні працавала навука і тэхніка, войска павінна ўмець выкарыстаць вынайдзеныя навукай сродкі. Псыхічны стан байца, які апынуўся ў атрутным воблаку, вельмі цяжкі. Даволі маленькай шчыліны, каб атрутны газ пранік у маску і загубіў байца.

Хэмічная вайна цяжкая таму, што яна дазваляе ворагу распаўсюдзіць сфэру свайго ўплыву ня толькі на баявыя часьці, але і на цывільнае насельніцтва ў тылу, скідаючы хэмічныя бомбы з самалётаў.

Паасобныя бамбардыроўкі з вялікім радыусам чыннасьці могуць заляцець навет на 400—500 клм. у тыл баявога фронту. Паласа-ж у 200 клм. за фронтам знаходзіцца пад непасрэдным ударам паветраных сіл ворага і, значыцца, хэмічных нападаў. Цывільнае насельніцтва можа зрабіцца ахвярай гэтых нападаў, калі ня будуць ужыты патрэбныя меры перасьцярогі. Атрутныя рэчы здольны паражаць ня толькі чалавека, яны заражаюць ваду, страву, забіваюць жывёлу. Вось чаму ўвага да барацьбы з хэмічнай небясьпекай павінна быць у мірны час зьвернута на вывучэньне мэтадаў барацьбы з хэмічным нападам. Гэтыя мэтады параўнаўча простыя, але яны павінны быць загадзя прадуманы з тым, каб ня прыходзілася вучыцца на цяжкіх стратах. У некаторых гарадох нашага Саюзу ўжо былі праведзены хэмічныя манэўры. Насельніцтва гэтых гарадоў знаёмілася з тым, як несьці абарону ад хэмічнага нападу, як папераджаць насельніцтва аб небясьпецы, як будаваць процігазавы прытулак, як ачышчаць заражаныя месцы ад газаў, якія трапяць у глебу і на доўгі час атручваюць мясцовасьць.

У прапрацоўцы гэтых пытаньняў неабходны самы шырокі ўдзел ТДА-Авіяхіму, які мог-бы зрабіцца прапагандыстам і штурхачом, знаёмячым грамадзян з мэтадамі хэмічнае барацьбы.

Масавы агляд—замацаваньне ТДА-Авіяхімаўскае працы.

МЭТА АГЛЯДУ.

Праводзімы з 10-га гэтага месяца Менскім Акруговым Саветам ТДА-Авіяхіму агляд працы ячэек гораду і вёскі праз актыў 60-ці ячэек, выказаўшых сябе добрымі грамадзкімі працаўнікамі і зацікаўленымі ў справе ваенізацыі зьяўляецца першым вопытам уцягненьня ўсяе ТДА-Авіяхімаўскае грамадзкасьці ў вочы і вушы таварыства.

Гэты агляд павінен будзе выкрыць „няддбайныя адносіны“ з боку некаторых арганізацый, якія абавязаны аказваць ТДА-Авіяхіму дапамогу ў яго працы гэта з аднаго боку, а з другога боку—дакажа наколькі ТДА-Авіяхім на месцы пасьпеў сваімі практычнымі арганізацыямі, як гурткі, ваенныя куткі, бібліятэчкі, ціры і інш. украніцца ў гушчу працоўных мас.

Гэты агляд, прывурочаны да «Тыдню Абароны» і да праводзімага Цэнтральным Саветам ТДА-Авіяхіму БССР конкурсу на лепшую ячэйку, ускладае вялікую адказнасьць на яго выканаўцаў. Гэта экзамен нашай ТДА-Авіяхімаўскай грамадзкасьці.

ЯК БУДЗЕ ПРАВОДЗІЦЦА АГЛЯД.

Абсьледаваньне будзе праведзена па спэцыяльна распрацаванай праграме, дзе маецца ўсяго толькі 21 пытаньне.

Ячэйка ТДА-Авіяхіму, выдзеленая для абсьледаваньня, павінна будзе з асяродку дэмабілізаваных камандзіраў запасу, камсамольцаў і актыўных ТДА-Авіяхімаўцаў даць гэтых абсьледавацеляў.

Абсьледаваньне будзе праводзіцца супольна з рэвізійнай камісіяй абсьледуемае ячэйкі. Вынікі абсьледаваньня будуць пастаўлены на абмеркаваньне агульнага сходу, прысьвечанага «Тыдню Абароны», будзе зьмешчана ў сьценгазэце заметка аб працы ячэйкі і адначасна будзе перададзен матар'ял у рэдакцыю газэт і ў акруговы Савет ТДА-Авіяхіму.

Гэты агляд павінен будзе дапамагаць замацаваньню праведзенае працы ў «Тыдзень Абароны». **Левін.**

Скарбоначны збор па БССР у часе „Тыдню абароны“.

Цэнтральны савет ТДА-Авіяхіму БССР разаслаў усім акруговым саветам ТДА-Авіяхіму разэткі (нагрудныя значкі) і падпісныя лісты для правядзеньня скарбоначнага збору па БССР, які будзе праводзіцца 14, 15, 21 і 22 ліпеня.

Газаабкурваньне сяброў ТДА-Авіяхіму.

8 ліпеня Менскі акруговы савет ТДА-Авіяхіму правёў першае газаабкурваньне сяброў ТДА-Авіяхіму.

Усяго праз газаабкурваньне прайшло больш 200 чал. сяброў санітарных дружын, пажарнікаў і міліцыі.

Падрыхтоўка па акругах.

У Гомельскай акрузе.

Гомель, 9-7. Нядаўна адбылося пасяджэньне прэзыдыуму Гомельскага Акрсавету ДТА-Авіяхіму, на якім было абгаворана пытаньне аб правядзеньні «Тыдню Абароны» па акрузе.

Прэзыдыум пастанавіў правесьці абследаваньне ўсіх ячэек ТДА-Авіяхіму гарадзкога раёну, Нова-Беліцы і Залінейнага раёну. Пры абсьледаваньні пастаноўлена галоўную ўвагу ўдзяліць інструктаваньню ячэек.

15-га ліпеня будзе праводзіцца дэманстрацыя фізкультурнікаў, санітарных дружын, вучняў і вайсковых гурткоў.

Пастаноўлена ў працягу «Тыдню Абароны» правесьці газаабкурваньне найбольш буйных ячэек ТДА-Авіяхіму, а таксама стралковы конкурс гурткоў ТДА-Авіяхіму. На іпадроме будуць праводзіцца конскія спаборніцтвы вайсковых часьцей з удзелам сялянскіх коняй.

У часе кампаніі пастаноўлена правесьці 2 масавыя тактычныя заняткі адну—у Нова-Беліцы, а другую—у Гомелі і 3 начныя вылазкі вайсковых гурткоў, а таксама арганізаваць выезд кіно-перасовак у вёскі. Па раёнах акругі будзе праводзіцца збор сродкаў у карысьць ТДА-Авіяхіму. Дзеля гэтага будуць выкарыстаны падпісныя лісты, скарбоначныя зборы і вызавы праз газэту. У горадзе пры ціры ў парку Луначарскага будзе арганізован стралковы габінэт.

У Бабруйскай акрузе.

Бабруйск, 9-7. Па акрузе распачалася падрыхтоўка да правядзеньня „Тыдню Абароны». На мясцох склікаюцца інструкцыйныя нарады актыву, дзе абгаварваюцца пытаньні правядзеньня кампаніі.

Да «Тыдню Абароны» таксама распачалі рыхтавацца і прафсаюзы. Пры акрсавеце прафсаюзаў будзе склікана спэцыяльная нарада культкамісій па пытаньні правядзеньня кампаніі.

У часе кампаніі будуць арганізаваны кніжныя кіёскі з прадажай вайсковай літаратуры.

14-га ліпеня ў горадзе адбудзецца ўрачыстае пасяджэньне гарсавету і райсавету Осо-Авіяхіму з удзелам шырокай масы працоўных.

15-га ліпеня ўва ўсіх раёнах і ў горадзе адбудзецца парад ячэек Осо-Авіяхіму і Чырвонага Крыжу з удзелам прафсаюзных арганізацыі. У раёнах на парад прыбудуць дэлегацыі з вёсах. У часе парадаў будуць з самалётаў раскідвацца лёзункі і лістоўкі. У гэты-ж дзень (15-га ліпеня) адбудзецца інсцэніроўка абароны гораду з удзелам пажарных каманд, міліцыі, авіяхім-атрадаў і арганізацый Чырвонага Крыжу. Пасьля інсцэніроўкі адбудзецца масавае газаабкурваньне. Да часу кампаніі прыстасоўваецца выпуск спэцыяльнай вайсковай старонкі ў акруговай газэце «Камуніст».

16-га, 17-га і 18-га ліпеня наладжваюцца гарадзкія і агульна-раённыя выпярэднiцтвы па стралковай справе, а 22-га ліпеня па ўсіх раёнах акругі адбудуцца масавыя экскурсіі з правядзеньнем паказаных вайсковых заняткаў гуртkоў вайсковых ведаў Осо-Авіяхіму.

У часе кампаніі тамсама адбудуцца выезды шэфскіх арганізацыі на вёску, а таксама ў пункты, вызначаныя дзеля арганізацыі ячэек Осо-Авіяхіму.

У Бабруйску праводзіцца выпуск Асо-Авіяхімкаманд, а ў Слуцку авіяхіматраду. Акруговае т-ва «Прыхільнік радыё ў часе «Тыдню Абароны» адчыняе курсы па падрыхтоўцы радыстаў. Акруговы савет Асо-Авіяхіму паставіў перад сабою задачу ў час «Тыдню Абароны» павялічыць шэрагі арганізацыі ў 2 разы. Гэта задача магчыма быць выканана пры актыўным удзеле ў гэтай кампаніі шырокіх працоўных мас.

Па дарозе на Украіну.

У вагоне трэцяй клясы душна. Сьпёртае паветра, перамешанае табачным дымам, давіць грудзі. Хочацца заснуць з прыемнымі лятуценьнямі аб нашым падарожжы ў братнюю, родную Украіну...

Мы пакідаем на два тыдні тваю «сінявокую сястру» — Беларусь, — каб падзівіцца на цябе; на тваіх стэпах і кручах, азнаёміцца з сёньнешнім жыцьцём, прывітаць цябе, моцна сьціснуць руку нашым украінскім таварышам—знаёмым...

Аднак жаданьне—заснуць—не спаўняецца. За вокнамі вагону льле дождж. Поўна людзей,—нітуецца гутарка.

Вася Каваль — маладняковец, які толькі гады з два таму назад прышоў у беларускую літаратуру проста з вёскі, успамінае пра мінулыя дні з жыцьця ў хаце:

— Як і цяпер, тады ліў страшэнны дождж... Я пасьвіў у полі з самага ранку... Змок напрочнт... Прышоў дахаты. Маці падае, бывала, лусту хлеба мне на печку і кажа: — Еш, дзеткі, і сохні...

Хлопцы пачынаюць сьмяяцца. Яны ўсе як і Вася сялянскія хлапцы і некалі пачыналі сваю навуку з пастухоў...

— Дык ты слухаўся маці і сох?— жартуе двухсэнсовым словам другі наш вандроўца—Алесь Звонак.

— Ды не-е...

У мяне праплываюць думкі аб кожным маладняковцу. Якія шырокія магчымасьці цяпер маюцца для сялянскага, для рабочага хлапца! Усе мы прызвычаіліся да сёньнешняй рэчаіснасьці, амаль не заўважаем, амаль ніколі не гаворым, што Кастрычнік абудзіў да творчай, адказнай, сур'ёзнай працы нашу беларускую вёску, беларускую фабрыку... Ці гэта ня тое, за што змагаліся нашы бацькі?, навет некаторыя з нас саміх?.. Раней вясковы хлапчук—цяпер здольны малады пісьменьнік Васіль Каваль, Мікола Нікановіч, Алесь Салагуб, Звонак, дзесяткі, сотні іншых таварышоў у розных галінах нашай сёньнешняй літаратуры, навукі, тэхнікі... Сын будачніка—паэта Аркадзь Моркаўка, сын муляра — паэта Валеры Маракоў — усе яны з тых, хто «за працай ня бачылі сьвету», з тых, хто ў сваіх масах хавае сотні, тысячы талентаў... «Маладняк» ужо на працягу пяці гадоў прыцягвае да сябе ўвагу працоўных Савецкай Беларусі... Не адно імя пэўнай каштоўнасьці выхаваў ён у сваіх шэрагах для новай беларускай літаратуры... Мы часта гэтага не заўважаем, аб гэтым маўчым...

Праваднік вагону гутарыць на беларускай мове. Я ня вдаю, ці ўся Заходняя чыгунка беларусізавана?..

Пасьля дажджу—шэрыя досьвіткі...

—

Праездам на Украіну мы мелі на ўвазе наладзіць вялікі літаратурны вечар у Гомелі. Сьпісаліся з адпаведнымі арганізацыямі. Пісаў «Маладняк» так: „дваццатага чэрвеня, праездам на Украіну, мы маем на ўвазе зрабіць літаратурнае выступленьне ў Гомелі. Просьба падрыхтаваць на месцы наш вечар“. Ня мелі адказу да самага дню ад'езду. І гэта ня гледзячы на тое, што пісалі і ў Акругком КПБ і ў Акругком камсамолу і ў рэдакцыю «Палеская Праўда». Няўжо так спакойна глядзяць на прапаганду новага беларускага слова такія арганізацыі. Нявырылася. У дзень ад'езду атрымалі тэлеграму з прапановай наладзіць вечар ня ў Гомелі, а ў... Добрушы, за трыццаць вёрст ад Гомелю...

— Ну, што-ж, думаем. Наладзім выступленьне ў Добрушы. А мы ведаем, што Добруш—рабочы асяродак, у Добрушы—папяровая фабрыка.

Сонечнай раніцай дваццатага чэрвеня мы былі ў Гомелі. Амаль усе таварышы—першы раз у Гомелі. Горад для нас невядомы. Усе гасьцініцы перапоўнены—спыніліся на вуліцы. Хаця-б адзін чалавек, які-б дапамог нам адшукаць навет... памяшканьне. Узяліся шукаць «адпаведныя ўстановы». Дзякуй—табе—язык да Кіева давядзе—дапыталіся. Прыходзім. Так, вось і так. Прыехалі.

Як на тое ліха, усе тыя, хто нам пісаў, што ўсё «падрыхтавана»—пахварэлі... Сумная гісторыя, знача.

А тыя, хто з намі гутарыў, навет ня ведалі, што мы прыедзем... Што-ж зробіш. І прапанавалі нам:

— Едзьце, таварышы, у Добруш... там, здаецца, нешта, нехта падрыхтоўваў...

— Ну, а вы самі што зрабілі?— такім было наша запытаньне.

— Мы... мы загадалі каб сёньня ў Добрушы быў вольным клюб...

Мы дзякавалі за клюб, ды яшчэ спыталі так:

— Вы-б можа для рабочых музычную частку падрыхтавалі? Як у іншых, напрыклад, гарадох гэта робіцца

Дык дзе там! Так і сказана было, што ў Гомелі музычных сіл няма аніякіх. Ды добра і так будзе для рабочага—супакойваў нас загадчык культаддзелу акрпрафсавету...

Мы просім прабачэньня ў добрускіх рабочых, што вечару ў іх не наладзілі. Бо цягнік адыходзіў а трэцяй гадзіне днём на Добруш, бо гутарка наша была а другой гадзіне, бо гомельскія апаратчыкі гэтак «падрыхтавалі» вечар, бо калі мы папрасілі, каб з намі хто-небудзь з апаратчыкаў паехаў у Добруш,—выявілася, што ўсе занятыя, ім не да вечару літаратуры...

Як цяжка бывае вырваць «апаратчыка» з насіджанага крэсла і прыцягнуць да жывой справы... Вядома ў крэсьле спакайней.

—

Гомель—горад беларускі!

У Гомелі бачылі «беларускія» шыльды. На шыльды мы глядзелі туляючыся на вуліцах і шукаючы гасьцініцы.

Бедны той сумленны чалавек, які мае жаданьне па шыльдах атрымаць першыя веды беларускай мовы...

Адну за другою мы чыталі шыльды. Чыталі:

> ЖЫЦЬЦЁВЫ АДДЗЕЛ КАМГАСУ.

—

Мы наведалі гомельскі музэй. Мне асабліва цікава было адведаць гэты музэй, таму, што роўна год таму назад мною быў напісаны і выдрукаваны ў газэце «Савецкая Беларусь» (ад 7 чэрвеня 1927 г.) артыкул **«У Гомельскім музэі»**, у якім я пісаў пра суседзтва ў музэі Апалёна Бэльвэдэрскага працы вялікага скульптара Джузэпэ дэль-Нэро з „Видами Петербурга“, пра суседзтва «Багіні міру» скульптара Кановы з чыгунным „пугалам“ Аляксандра III-га... Артыкул меў на мэце паказаць нашым установам недахопы гомельскага музэю. Адказныя працаўнікі Беларускага Дзяржаўнага Музэю гаварылі тады, што будуць прыняты належныя захады, гаварылі аб правільнасьці адзначаных недахопаў, гаварылі аб тым, што **складаецца** аўтарытэтная камісія,—як рэзультат зьяўленьня артыкулу. Я, пішучы артыкул, у той час хацеў дапамагчы справе. Я пісаў:

„Гомельскі музэй нельга назваць музэем. Правільней будзе, калі яго назваць кунсткамерай, якая дасталася Гомелю ў спадчыну ад былога васала—князя Паскевіча.

Але кунсткамера багатая. Па каштоўнасьці сабраных у ёй экспанатаў, гэта кунсткамера займае адно з першых месц сярод нашых музэйных фондаў“.

Я пісаў далей:

«Цяпер, у 1927 г., наш глядач павінен патрабаваць, патрабуе і вымагае іншага—не кунсткамеры, не кладоўкі музэйных рэчаў, якую выяўляе сабою гомельскі музэй, а сапраўднага музэю—культурна-асьветнай установы, якая на аснове сабраных экспанатаў павінна быць школай шырокім масам».

І ўносіў прапановы:

„Гомельскі музэй трэба ператварыць.

Усё, што там існуе—кажа за гэта.

...А ператварыць музэй павінен Наркамасьветы і Інстытут Беларускай Культуры, бо далейшае існаваньне ў такім выглядзе—роўнаважна не існаваньню яго зусім“.

Мінула часу—год з гакам. Сёньня бачу тое-ж самае, што бачыў у мінулым годзе. Плюс да таго даведваюся, што няма опісаў, бачу ў кладовых музэю запыленымі, забруджанымі цэлыя калекцыі найкаштоўнейшых гравюр часоў французскай рэвалюцыі, схаванымі ад гледача карціны мастака Арлоўскага, зваленыя ў беспарадку мінэралёгічныя калекцыі.

Калі ў пакоях музэю пануе надворны парадак, затое ў кладовых паўнейшы хаос і запусьценьне. Крыўдна, няўжо і сапраўды няма ў нас адданых музэйных працаўнікоў, якія-б клапаціліся аб утрыманьні нашых музэйных фондаў,—найкаштоўнейшай спадчыны мінулага ў належным парадку? Ці-ж за пяць, шэсьць гадоў працы нельга скласьці опісаў, разьмеркаваць музэйныя фонды так, каб музэі ператварыць у агульна-зразумелыя школы для шырокага працоўнага гледача. Ці-ж нельга музэй паказаць гледачу сыстэматызаваным і паказаць так, каб ён ня толькі сказаў на рэч: „Ой, як прыгожа!», а, агледзеўшы сыстэматызаваны музэйны фонд, здабыў пэўныя веды з гісторыі культуры чалавецтва.

Я правяраю сябе, ці не памыляюся я сам. Але не, не памыляюся. Кажу так, як ёсьць, як бачыў, чуў. І становіцца тым больш крыўдна. Я хачу шчыра дапамагчы справе, дапамагчы праз друк.

Праца ва ўстановах залежыць ад падбору штатаў. Ці ня варта каму сьлед праверыць штаты музэйных працаўнікоў, выявіць іхнюю працаздольнасьць.

Я толькі шчыра хачу дапамагчы справе.

—

Якая радасьць! Нашы шуканьні прытулку дарма не загінулі. Па пяць залатовак з галавы, і мы ў невялічкім інтэрнаце другога дому саветаў. Тут, у інтэрнаце мы бачылі цікавае выступленьне аднаго таварыша-украінца, партыйнага працаўніка аднаго з украінскіх сельсаветаў нашай Савецкай Беларусі.

Цікава тое, што чалавек ведае на памяць вялікую колькасьць сучасных фэльетонаў украінскага гумарыста Астапа Вішні. Наколькі прыгожыя і блізкія да народнай мовы гумарэскі Астапа! Вішня бязьлітасна пора наскрозь сваю ахвяру гострым пяром, жартуе смачна, сакавіта. Слухаеш любую гумарэску—ад шчырага сэрца сьмяешся.

Як рэдка ў нас праплывае здаровы сьмех.

—

Гомель мае свае прыгожыя асаблівасьці, якія адрозьніваюць яго ад іншых гарадоў Беларусі.

Першая асаблівасьць эканамічнага парадку—Гомель чыгуначны вузел. Шырачэзны, неспакойны Сож і прыгожы парк аздабляюць горад, даюць жыхару надзвычайна ўдалыя мясьціны адпачынку.

Узьлезшы на старасьвецкую вежу, пабудаваную ў свой час прыгоннымі буйнага ўладара Паскевіча, які ўладаў Гомлем, Гомельскім паветам і 40 тысячамі прыгонных сялян—мы агледзелі горад з вышыні птушынага ўзьлёту.

Вежа высіцца сярод зеляніны парку. Пакуль узьняцца на яе, трэба прайсьці 134 ступенькі. Параўнаўча, вышыня значная. На нашых паэтаў прыгожасьць краявіду зрабіла свой уплыў і я падгледзіў, як адзін з іх запісваў радкі ў сваю запісную кніжачку.

Не хацелася і сходзіць. А як пакідалі вежу, усе згадзіліся на адным:

— Гомель мае свае прыгожыя асаблівасьці.

—

Далейшы наш пункт маршруту—Кіеў. Калі-б мы паехалі ў Добруш, дык спазьніліся-б на цягнік, бо з Добрушу цягнік прыходзіць а дзевятай гадзіне ўранку, а наш цягнік на Кіеў адыходзіць а чацьвертай гадзіне ночы.

На вакзале ў Гомелі многа народу—чакаюць цягнікоў.

У чаканьні прайшла гадзіна. Мы цікавімся, якая літаратура прадаецца ў кіёску. Бачым выключна расейскую. Пытаем, ці ёсьць беларуская. Адказваюць: «Недзе ёсьць, але замкнутая». Мы выпадкова спыталі прозьвішча загадчыка кіёскам. Пачулі адпаведнае прозьвішча і пашлі на сваё месца. І цікава,—праз тры-пяць хвілін кніжнік падыходзіць да нас і кажа:

А як-жа, беларуская літаратура ёсьць... Вось адна кніжка! (трымае ў руках беларуска-расейскі слоўнік).

Дзякуй табе, хоць слоніўчак!

Цягнік прышоў. Пасадка. Заўтра будзем у Кіеве, у другой сталіцы нашай суседкі—Чырвонай Радзянскай Украіны.

За Гомелем цягнік пераступае украінска-беларускую мяжу.

(Далей будзе).

Іл. Барашка.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР

ПАСТАНОВА Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

аб льготах па рэнтавым абкладаньні для жылкааперацыі, дамаўладальнікаў, утрымаючых органаў сацыяльнай абароны, беспрацоўных, рабочых і служачых і сем'яў асоб пералічаных катэгорый.

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць:

1. Не абкладаць зямельнай рэнтай у гарадзкіх пасяленьнях БССР [illegible]

[illegible]

4. Гэту пастанову ўвесьці ў сілу з 1 кастрычніка 1927 году.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў.**

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед**

Час. Вык. Аб. Сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Сташэўскі.**

7 ліпеня 1928 г.
г. Менск.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

о льготах по рентному обложению для жилкооперации, домовладельцев, учреждений социального обеспечения, безработных, рабочих и служащих и семей лиц перечисленных категорий.

Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют:

[illegible]

4. Настоящее постановление ввести в действие с 1 октября 1927 г.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Червяков.**

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР **Н. Голодед.**

Врем. Исп. Обяз. Секретаря Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Сташевский.**

7 июля 1928 г.
г. Минск.

Прыкладнае галавацяпства і безгаспадарчасьць Менскага камгасу

Зусім не памылімся, калі дадзім такі загаловак, таму, што менскі камгас можа з прыемнасьцю ганарыцца сваім прыкладным галавацяпствам і безгаспадарчасьцю на грамадзкіх работах у Менску.

Пачнем з гісторыі падрыхтоўкі да гэтых работ.

Камгас на працягу зімы амаль ня вёў ніякай падрыхтоўкі да грамадзкіх работ, а што рабіў штат з 11 асоб (заг. работамі, 2 тэхнікі, 2 дзесятнікі, 1 табельшчык, пам. буха, кладаўшчык, уборшчыца)—дык і сам камгас ня ведае. Штат, як бачыце, досыць вялікі, а нават ня склаў ні праэктаў, ні каштарысаў.

Толькі ў красавіку і маі ўзяліся за складаньне плянаў і праэктаў, калі ўжо трэба было пачынаць работы.

Гэта яшчэ ня ўсё.

Камгас за рахунак грошай на грамадзкія работы трымаў узімку ізвозчыка.

Пры складаньні пляну грамадзкіх работ, лічбы бралі з «потолка»,—напрыклад, па пляну на зрэзку гары (па Савецкай вул.) вызначалі 29.000 руб., а калі склалі праэкты і каштарысы, дык на гэту работу ўжо ўнесьлі 72.000 рублёў. Другі прыклад.—Камгас вёў падрыхтоўку да пабудовы кашарскага парку. Вялі падрыхтоўку, значыць трацілі грошы, а потым рэспубліканскі інжынэр не зацьвердзіў і гэту работу выкрэсьлілі з пляну.

Такіх прыкладаў можна прывесьці шмат, і ўсе яны лішні раз сьведчаць аб безгаспадарчасьці камгасу.

Пасьля таго, як былі складзены праэкты і каштарысы, рэспубліканскі інжынэр прызнаў іх немэтазгоднымі.

Такім чынам, камгас застаецца без аб'ектаў працы. Пачалі складаць новыя праэкты, а грамадзкія работы апынуліся пад пагрозай зрыву.

Тыдзень таму назад, НК Працы і ЦСПСБ даў указаньні камгасу аб прыняцьці тэрміновых мер да перагляду плянаў.

Камгас да гэтых указаньняў аднёсься нядбайна і думаў, што ўсё само зробіцца. Грошы, што адпушчаны на грамадзкія работы, камгас траціў нерацыянальна:—шмат грошай патрацілі на тэхнічны пэрсанал. Напрыклад, да 1 чэрвеня было скарыстана 44 проц. адпушчаных сродкаў, а скарыстана чалавека-дзён толькі 34 проц. Як відаць, на апарат і на іншыя выдаткі патрачана больш, чым трэба.

Апрача гэтага, дагэтуль камгас не заключыў дагавораў з НК Працы і ня прадставіў яму справаздачы за мінулы год.

Калегія НК РСІ пастанавіла перадаць справу ў суд для прыцягненьня вінаватых да адказнасьці за безгаспадарчасьць у грамадзкіх работах.

Спажывецкая каапэрацыя Менскае акругі.

Спажывецкая каапэрацыя Менскае акругі заняла ўжо пануючае месца ў гандлёвым звароце акругі, і як гаспадарчая сыстэма заваявала аўтарытэт сярод насельніцтва, але разам з тым маецца яшчэ разыходжаньне між размахам гаспадарчай працы і культурна-грамадзкай.

Аб тым, што тэмп каапэраваньня ўзмацніўся ў сучасным годзе можна меркаваць па наступных лічбах: на 1-УІ пайшчыкаў па акрузе лічыцца 71.102 ч., а на 1-Х—27 г. было 57.959 ч., г. зн. адна чвэртка пайшчыкаў каапэравана за 8 месяцаў гэтага году і на кожныя 100 сялянскіх двароў каапэравана 56.

Удзел пайшчыкаў паямі характарызуецца тым, што на 1-УІ—28 г. паявыя капіталы сельскае каапэрацыі складаюць 356.632 р. (на 1-Х—27 г. было 151.459 р.).

Гэты год даў вялікі зрух у адносінах накапленьня і вынікі яго такія, што паёў сабрана за 8 месяцаў больш, чым за ўвесь час існаваньня спажывецкае каапэрацыі акругі і сярэдняаплачаны пай узьняўся з 2 р. 61 к. (на 1-Х—27 г.) да 5 р. 02 к. (на 1-ІУ—28 г.).

На 1-ІУ—28 г. уцягнута каапэрацыяй 12995 бядняцкіх гаспадарак і выкарыстана сродкаў з фонду К.Б. 52.528 р. Палежыць адзначыць, што палова ўсяе працы па каапэраваньні беднаты праароблена ў гэтым годзе.

Намечаны мерапрыёмствы па ажыўленьні культурна-грамадзкае працы ў выглядзе заснаваньня аргасьветных камісій пры спажывецкіх таварыствах і сэкцый упаўнаважаных.

На сродкі, адлічаныя з прыбытку да МДК, адчыняюцца дзіцячыя ўстановы (4 ясьляў і 5 пляцовак).

За летні пэрыяд 27-28 г. праводзяцца курсы перападрыхтоўкі працаўнікоў рэвізійных камісій, праўленьняў і прыказчыкаў.

У гаспадарчай працы сельская спажывецкая каапэрацыя ідзе цьвёрдымі крокамі па шляху ўсё большага ахопу рынку за кошт выцясьненьня прыватніка, пашырэньня абслугоўваньня спажыўца і ў першую чаргу арганізаванага вакол каапэрацыі...

Звароты з прамысловымі таварамі па сетцы выявіліся за першае паўгодзьдзе 27-28 г. у 5.129.000 р. (за ўвесь леташні год 8.091.000) і калі ў леташнім годзе продаж на адзін сялянскі двор складаў 5 р. 28 к. у месяц, у гэтым паўгодзьдзі—6 р. 69 к.

За 26-27 г. каапэрацыя выканала заданьне партыі і ўраду па зьніжэньні цэн, тым самым дала вялікую эканомію ў бюджэце селяніна; з другога боку, займаючы асноўнае месца ў тавараправодзячай сэтцы акругі, каапэрацыя ўтрымлівае ўзровень цэн, дасягнуты ў выніку кампаніі, зьяўляючыся адзіным рэгулятарам цэн на сельскім рынку.

Налажэньні каапэрацыі Менскае акругі ў сучасны момант складаюць 10,3 проц. да продажу.

Па лініі загатовак сельска-гаспадарчых тавараў дасягненьні ня меншыя: за паўгодзьдзе 27-28 г. загатоўлена рознае сыравіны на 572.000 рублёў проці 286.000 руб. за ўвесь леташні год.

Сетка спажывецкіх таварыстваў умацоўваецца за кошт узбуйненьня паасобных арганізацый (лік спажывецкіх таварыстваў скараціўся з 1-Х—да 1-ІУ з 93 да 89) і побач з тым набліжаецца да абслугоўваемага ім спажыўца, пранікаючы ў самыя далёкія пункты праз крамы, лік якіх павялічваецца (на 1-Х-27 г. было 259 чалавек, а на 1-ІУ—285).

Фінансавае становішча спажывецкіх таварыстваў, улічваючы ўзмоцнены рост паявога капіталу і накапленьняў у зьвязку з скарачэньнем выдаткаў умацоўваецца.

Усяго сродкаў каапэратывы Менскае акругі маюць на 1-ІУ—1.986.500 р. (на 1-Х—іх было 1.301.400 рублёў), у тым ліку ўласных капіталаў 855 т. 700 руб., а на 1-ІУ—іх было 588 т. 300 руб., ці прыкладна амаль напалову спажывецкая каапэрацыя працуе на ўласныя сродкі.

Прыгуноў.

ХРОНІКА.

У Прэзыдыуме ЦСПСБ

Арганізацыя міжсаюзнай інж.-тэхн. сэкцыі ў Барысаве.

[illegible]

Хто вінаваты ў зрыве грамадзкіх работ у Менску.

[illegible]

10 лістапада—міжсаюзная канфэрэнцыя.

[illegible]

Калі пачнецца будаўніцтва фасфарытнага заводу.

Паводле меркаваньняў Наркамзему патрэбнасьць сельскай гаспадаркі БССР у штучным угнаеньні на 1931—32 г. выяўляецца ў разьмеры ня менш 100.000 тон, з якіх да 40 проц. фосфарна-кіслых. За недахопам суперфасфату і тамасшлаку да 50 пр., угнаеньне можа быць заменена фасфарытнай мукой.

Водлуг даных ВСНГ БССР багацьці фасфарытных залежаў роўны 1.500 тысяч тон.

На падставе гэтых даных Дзяржпляв прызнаў неабходным прыняць вытворчасьць фасфарытнага заводу ад 15 да 20 тысяч тон у год пры працы адным агрэгатам у дзьве зьмены, або дзьвюма агрэгатамі ў адну зьмену.

Прэзыдыум Дзяржпляну ўмоўна згадзіўся з прапановай ВСНГ аб пабудове ім фасфарытнага заводу ў Крычаве пры чыгуначнай станцыі. Запрапанавана ВСНГ дадаткова вывучыць пытаньне адносна магчымасьці перавозкі сыравіны з месца здабычы на завод па рацэ Сожы. Агульны кошт пабудовы заводу не перавысіць 400.000 руб.

Для зьніжэньня сабекошту прадукцыі мяркуецца завод адразу-ж поўнасьцю нагрузіць. Для гэтай мэты ВСНГ неабходна будзе правесьці дадатковае дасьледваньне налічча сыравіны.

Маючы на ўвазе вялікае значэньне праэктуемага заводу для разьвіцьця сельскай гаспадаркі БССР, Дзяржплян лічыць неабходным будаўніцтва фасфарытнага заводу скончыць у працягу аднаго году і будаўніцтва яго распачаць у наступным гаспадарчым годзе.

Перадача працкалектываў прамысловасьці

На апошнім пасяджэньні прэзыдыуму Менскага гарсавету стаяла пытаньне аб перадачы ўзмацніўшыхся працкалектываў прамысловасьці.

Пастаноўлена лічыць неабходным безакладна перадаць працкалектыў цукернікаў адпаведнаму Белдзяржтрэсту.

У сувязі з тым, што саматужны выраб абутку ня можа канкураваць з фабрычна-мэханічнай вытворчасьцю, прэзыдыум гарсавету лічыць нямэтазгодным перадачу працкалектыву абутнікаў і шорнікаў мясцовай прамысловасьці. Пастаноўлена ўзьняць пытаньне перад ВСНГ БССР аб перадачы гэтага працкалектыву скурсындыкату.

У адносінах працкалектыву паліграфвытворчасьці вырашана паставіць пытаньне перад Эканомнарадай аб уключэньні гэтага працкалектыву ў агульную сетку прадпрыёмстваў Белдзяржвыдавецтва. Паднята таксама пытаньне перад Эканомнарадай аб перадачы Белдзяржкіно працкалектываў кіно «Спартак» і фатографаў, а працкалектыву шчотачнікаў—Белшчаціне.

Прэзыдыум гарсавету лічыць немэтазгодным перадачу гаспадарчым арганізацыям працкалектыву цырульнікаў і запрапанавана кіраўніцтву працкалектываў узяць курс на перавод яго ў арцелі.

Акргандлю даручана абмеркаваць пытаньне аб перадачы Менскаму Цэрабкопу працкалектыву „Белларок“.

Праэкт закону аб аўтарскім праве.

Наркамасьветы распрацаваў праэкт закону аб аўтарскім праве. Гэты праэк прадугледжвае парадак перадачы аўтарскага права на выданьне, а таксама на публічнае выкананьне твору аўтара. Праэкт прадугледжвае стаўкі аўтарскага ганарару за пастаноўку п'ес і парадак рэгістрацыі літаратурных твораў. Праэкт унесены на зацьверджаньне Савнаркому БССР.

Крэдыты на ўзмацненьне саўгасаў БССР.

Праўленьне Белсельбанку адпусьціла Белсельтрэсту 75000 р. для ўзмацненьня зваротных сродкаў савецкіх гаспадарак БССР. Апрача таго адпушчана 20000 р. на пашырэньне ў саўгасах пладовых гадавальнікаў і 10000 руб. доўгатэрміновага крэдыту на набыцьцё буйнай рагатай жывёлы для саўгасаў Белсельтрэсту.

Яшчэ 12 новых кватэр.

Прэзыдыум Менскага гарсавету даручыў аддзелу камунальнай гаспадаркі к наступнаму пасяджэньню падрыхтаваць праэкт разьмеркаваньня кватэр у новым 12-цікватэрным доме на Ленінскай вуліцы.

Вываз лесаматар'ялаў за межы

За чэрвень месяц Лесбел адправіў за межы фанэры і іншых лесаматар'ялаў на суму 295.974 руб. Гэтыя лесаматар'ялы адпраўлены ў Нямеччыну, Латвію, Чэха-Славакію і Амэрыку.

Пабудова цэнтральнай малочнай распачалася.

Праэкты і каштарысы будаўніцтва менскай цэнтральнай малочнай зацьверджаны. Белдзяржстрой ужо распачаў будаўнічыя работы. Учора Белсельбанк адпусьціў 100.000 руб. крэдыту Менсельпрому на будаўніцтва цэнтральнай малочнай.

Экскурсія лесаводаў.

Цэнтральнае бюро лясной сэкцыі саюзу сельгаслесрабочых пастанавіла арганізаваць у хуткім часе экскурсію лесаводаў па маршруту Кіеў—Днепрапятроўск—Днепрастрой—Севастопаль—Ялта—Алушта—Харкаў. Ужо праведзена адна экскурсія лесаводаў па маршруту Масква—Ленінград. Экскурсіі наладжваюцца з мэтай азнаямленьне са становішчам лясной гаспадаркі ў вышэйазначаных раёнах.

Новы прэзыдыум Беларускага Бюро Саюзнага Савету Сындыкатаў.

Адбылося арганізацыйнае пасяджэньне прэзыдыуму Беларускага Бюро Саюзнага Савету Сындыкатаў.

Старшынёй прэзыдыуму абран тав. Страхоўскі (ВСНГБ), намесьнікамі старшыні тав. Ташлык і Завраншы, членамі Эцінгоф (Скурсындыкат) і Луцкевіч (Белцайгандаль).

Менскі дзень.

[illegible]

Правядзеньне „Тыдню абароны“ па Менску.

[illegible] праводзіцца сходы з дакладамі аб «Тыдню абароны»:

З 10 ліпеня па 2 жніўня будзе праводзіцца абсьледаваньне ячэек т-ва.

Апроч таго, з 8 ліпеня па 25 жніўня на ячэйках будзе праводзіцца газаабкурваньне.

Сьвяткаваньне «Тыдню абароны» пачнецца 14 ліпеня ў гарадзкім садзе, дзе будзе арганізован спэцыяльны вечар.

15 ліпеня на Пляцу Волі а 12-й гадз. дню адбудзецца парад арганізацый ТДА-Авіяхіму.

21 і 22 ліпеня адбудзецца выхад арганізацый ТДА-Авіяхіму на тактычныя палявыя заняткі.

Пабудова санітарнага самалёту „Чырвоны Крыж Беларусі“.

Беларускае т-ва «Чырвонага Крыжу» прыме актыўны ўдзел у правядзеньні „Тыдню абароны“.

ЦК беларускага т-ва «Чырвонага Крыжу» пастанавіў у хуткім часе распачаць збор сродкаў на пабудову самалёту „Чырвоны Крыж Беларусі“.

У фонд пабудовы самалёту ЦК беларускага т-ва „Чырвонага Крыжу“ ўнёс першы ўзнос 1000 р.

Прэміі лепшым калгасам.

На конкурсе, які праводзіўся на лепшы калгас, прэміі прысуджаны камуне «Інтэрнацыянал» (Віцебшчына), камуне імя Карла Лібкнэхта (Магілеўшчына) і арцелі «Новае жыцьцё» (Меншчына). Белсельбанк адпусьціў на прэміраваньне гэтых калгасаў 1500 руб., з іх—700 руб. камуне „Інтэрнацыянал“, 500 руб. камуне „Карла Лібкнэхта і 300 руб. арцелі „Новае жыцьцё“. Гэтыя грошы дадзены ў выглядзе бясьпрацэнтнай пазыкі на 10 год.

Адчыняецца сталоўка на будаўніцтве Унів. гарадку.

Менскі Цэрабкоп мяркуе ў бліжэйшым часе арганізаваць сталоўку на будаўніцтве Універсытэцкага гарадку. Сталоўка будзе разьлічана на некалькі сотен абедаў, апрача таго, у сталоўцы рабочыя змогуць па даступнай цане атрымаць сьнеданьне і гарачыя вячэры.

Фруктовыя апэрацыі Белкаапсаюзу.

Праўленьне Белкаапсаюзу выдзеліла 20.000 руб. на фруктовыя апэрацыі.

Перад Белрабсэкцыяй пастаўлена таксама пытаньне аб выдзяленьні 30.000 руб. на фруктовыя апэрацыі.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК (НА 10-УІІ 1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз.—прад. 4—59, куп. 4—57.
Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—12,5 куп. 5—10,5
Абл. 2 сял. паз.—куп. 5.
Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—0,5 куп. 5—03.
Абл. 10 пр. паз. 27 г.—прад. 25—98, куп. 25—88.
Абл. дзярж. паз. 26 г.—прад. 121—25, куп. 119—25.
Абл. 12 проц. паз.—прад. 101—34, куп. 101—29.
Абл. 6 проц. паз. індустр.—прад. 24—94, куп. 24—84.

Ворагі ня сьпяць.

Вёска Праскурні—цёмная вёска. Цёмная, як васеньняя ноч. Цёмная да таго, што папоўская свора нават у пасьлярэвалюцыйны час здолела схіліць сялянства на пабудову царквы. Пад націскам кулацкай часткі вёскі памоцнікаў папа, царква была пабудавана.

Але гэта было ўжо даўно. Шмат з таго часу вады ўцякло. Пераменіўся люд, асабліва моладзь, паслабеў уплыў кулацкі на беднату. Бедната захацела жыць.

— Клюб хочам будаваць,—цьвёрда заявіла бядняцка-серадняцкая частка вёскі на сходзе, калі прымала пастанову аб самаабкладаньні.

Клюб добрая рэч, але бяда ў тым, што месца для пабудовы клюбу няма. Ёсьць старыя, запушчаныя могілкі, на якіх пабудавана царква і з вялікім боем (кулакі пярэчылі) пастаўлен пажарны хлеў.

Сельсавет парашыў будаваць клюб каля царквы на старых могілках. Але пакуль сельсавет рашаў гэту справу папоўска-кулацкі савет парашыў:

Ня спыніцца ні перад чым, а недапусьціць пабудову клюбу.

Барацьба пашла ў цёмную. Пашла індывідуальная апрацоўка серадняка, пусьцілі па вёсцы чутку, што клюб будзе спалены.

А клюб будаваўся. Злосна глядзела папоўска-кулацкая свора на тое, як вось-вось па бервяну пачаў расьці ў Праскурнях дом культуры—вораг дому цемры—царквы.

Затоеная злосьць перайшла ў адкрытую барацьбу. Цёмнаю ночкаю ад зладзейскай рукі запылаў агнём праскурнянскі пажарны хлеў.

— Хай гіне гэта чортава будоўніна. Згарыць пажарны хлеў—можа лес, што рыхтуюць па клюб, пойдзе на адбудову пажарнага хлеву,—так меркавала папоўская сьвіта.

Хлеў запылаў агнём. Але не на радасьць папу і яго братве. Дружная пажарная дружына, у момант сабраўшыся, адстаяла сваю дарагую маёмасьць—пажарнае „дэпо“.

Закусілі ворагі губы, праглынулі злосьць, затаіўшы яе далёка ў грудзёх. А па вёсцы зноў ідуць пераліваюцца ўпартыя чуткі.

— Клюбу ня бываць, згарыць, лепш ня будуйце.

Так папоўскія-кулацкія прыхвасьні пагражаюць народу, ідуць вайной супроць культуры вёскі.

Іх трэба абяззброіць, злачынную дзейнасьць падрэзаць у корані.

Клюб у праскурнянцаў павінен быць. **Д.**

в. Праскурні, Жлобінскага р., Бабруйшчына.

БІБЛІЯГРАФІЯ.

«Воўк-дурань». «Леў і воўк»—казкі ў мастацкай апрацоўцы Якуба Коласа. Выданьне БДВ. Менск. 1928. Цана 1-й —55 к., 2-й—50 к.

Мы ўжо адзначалі, што Белдзяржвыдавецтва прыступіла к выданьню на беларускай мове казак для дзяцей малодшага ўзросту. Яшчэ з паўгода таму назад зьявіліся ў прадажы: апавяданьне „Варка“ Л. Чаряяўскай, апавяданьне «Бунд-Моўр-Гёджа» Р. Кіплінга ў перакладзе А. Чарняўскай і інш. Цяпер мы маем казкі «Воўк-дурань» і „Леў і воўк“ у мастацкай апрацоўцы нашага народнага паэты Якуба Коласа. Абедзьве кніжкі ўздоблены прыгожымі малюнкамі мастакоў: Міхася Эндэ (Воўк дурань) і Г. Змудзінскага (Леў і воўк).

У казцы «Воўк-дурань» расказваецца, як стары галодны воўк, захацеўшы ёсьці, вышаў у поле і там, спаткаўшы спачатку авечак і барана, а потым каня, гусей і ўрэшце сьвіньню з парасятамі, усіх іх ён хоча зьесьці, але церпіць у гэтым няўдачы. Дамовыя жывёліны аказваюцца хітрэйшымі за старога воўка. Баран і конь б'юць старога ваўка і праганяюць, гусі ўлятаюць, а дурная сьвіньня сьпіхае ваўка ў яму з-пад бульбянога капца. Тут яго людзі і забіваюць.

Другая казка «Леў і воўк» апавядае, як леў—зьвер над зьвярамі—спаткаўшы каня захацеў яго зьесьці, але конь запрапанаваў льву раней, чым есьці спрабаваць сваю сілу. Конь запрапанаваў льву стукнуць лапай па камені так, каб з яго іскры пасыпаліся. Зразумела, што леў толькі азбіў сабе лапу, а конь падкаванымі заднімі нагамі так скрабануў камень, што сапраўды іскры пасыпаліся. Леў спалохаўся конскай сілы і ўцёк у лес. Спаткаў яго воўк і пытаецца: „Куды бяжыш леў?“. А той і кажа што ўцякае ад страшнага зьвера. Воўк зацікавіўся паглядзець на гэтага зьвера. Леў падняў яго пярэднімі лапамі ўгару, але прыгэтым так пальвінаму трымаў, што задушыў ваўка. Як бачым і тут воўк папярпеў, і тут дзікія зьвяры выведзены дурнейшымі за дамовых жывёлін. І гэта зусім адпавядае дзяцінай псыхалёгіі, настроям і прыроджаным прывычкам дзяцей, якія вельмі любяць дамовых жывёлін і баяцца і ня любяць дзікіх драпежнікаў.

Што-ж яшчэ сказаць? Усё добра. Але цана!

Трэба нешта выдумаць, каб патаньніць дзяціныя казкі. **П. Т.**

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ.

Менскае сьвята фізкультуры.

Крос на 8 кіл.

Ва ўрочышчы «Тры Карчмы» быў праведзены крос на 8 км. (бег па перасечанай мясцовасьці).

Першым быў тав. Каваль (МББ чыгунка)—у 33 хв. 58 сэк., другім быў Латвін (мэталіст)—35 хв. 31,9 сэк. і трэцім—т. Усоўскі (МББ чыгунка)—36 хв. 07 сэк.

Плаваньне.

Мужч. на 100 м.: 1) Ляшэвіч (АБВШ)—1 х. 09 сэк., 2) Падлобка (АВШ)—1 хв. 14,9 сэкунд.

Жаноч. на 100 м.: 1) Каравай (Зах. чыгункі)—1 хв. 41 сэк., 2) Груздз (Зах. чыгункі)—1 хв. 47,4 сэк., 3) Мархэль (МББ чыгункі)—1 хв. 58 сэк.

Мужч. 300 м. (на баку): 1) Графутко—4 хв. 14 сэк., 2) Брукін—4 хв. 16 сэк. (абодвы з АВБШ).

Жанчыны на 1000 м.: 1) Каравай (Зах. чыг.)—15 хв. 27 сэк., 2) Каліта—15 хв. 27,3 сэк.

500 м. (мужч.) 1) Катовіч—6 хв. 3,2 с., 2) Піульскі—6 хв. 07,7 сэк. (абодвы з АВШ).

Скачкі з вышкі ў ваду ў чырвонаармейскай вопратцы з заплывам на 50 мэтр.: 1) Новікаў (АВШ)—37,0 сэк., 2) Катовіч (АВШ)—41,2 сэк., 3) Графутко (АВШ)—42,2 сэк.

Жаночы бег на 1500 м. (па лесе).

Першай прайшла гэту дыстанцыю т. Хацкелевіч у 6 хв. 30 сэк., другой была Груздз (Зах. чыгункі).

Што слухаць па радыё.

11-га ліпеня—серада.

7—00— 9-10 Беларуская радыёгазэта, прысьвечаная да дню аслабаненьня Беларусі ад белапалякаў.
Радыё-мітынг прысьвечаны да дню аслабаненьня.
9—10—11—00 Канцэрт беларускай рэвалюцыйнай песьні і рэвалюцыйнай музыкі.

13-га ліпеня—пятніца.

7—00— 7—25 Гутарка ВСФКБ.
7—25— 8—05 Беларуская радыё-газэта з яўрэйск. аддз.
8—05— 8—30 Самакрытыка, як мэтад зьнішчэньня недахопаў і паляпшэньня вытворчасьці.
8—30— 8—40 Музычны адпачынак.
8—40— 9—10 Хуліганства на прадпрыёмствах і шкоднасьць яго ў разьвіцьці вытворчасьці.
9—10—11—00 Мастацкая перадача.

14-га ліпеня—субота.

7—00— 7—25 Літаратурны альманах.
7—25— 8—05 Беларуская радыёгазэта в латыск. аддз.
8—05— 8—30 Гутарка ЦК камсамолу—удзел камсамолу ў «Тыдні Абароны» (Краўцэвіч).
8—30— 8—40 Музычны 10-ці хвілінны перапынак.
8—40— 9—10 Гутарка аграмома.
9—10—11—00 Мастацкая перадача—тэмавы канцэрт.

15-га ліпеня—нядзеля.

11—00—11—25 Антырэлігійная гутарка.
11—25—11—35 Сялянскі музыкальны ранішнік.
11—35—12—05 Піянэрскі ранішнік.
12—05— 1—00 Дзіцячы канцэрт.
7—00— 7—25 „Чырвоная Зьмена“ на радыё з яўр. аддзел.
7—25— 8—00 „Беларуская Вёска“ з польск. аддзел.
8—00— 8—30 Радыёаматар па радыё.
8—30— 9—30 Сялянскі канцэрт.
9—30— 9—55 Міжнародны агляд.
9—55—11—00 Працяг сялянскага канцэрту.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА.**

ТЭАТР—КІНО.

ЛЕТНІ САД КІНО «КУЛЬТУРА». Савецкая, 71.	З аўторка 10 ліпеня „ЗАКОН ГОР“ у 8 частках. У галоўнай ролі вядомы грузінскі артыст Бэстаеў.
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“.	З аўторка 10 ліпеня „ЦЁМНЫЯ СІЛЫ“ у 8 частках. Звыш праграмы: гастролі Л. З. Леанідава, Ніны Тумаковай і Зэмгана.
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	З аўторка „ЖЫЦЬЦЁ ЗА ЖЫЦЬЦЁ“ у 10 частках. Пачатак а 7 гадз. 45 хв.
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	Прыключэнскі баявік „МІС-МЭНД“ у 3-х сэрыях. Дзьве сэрыі ў адзін сэанс.

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ И СТАТИСТИКИ
ПРИ Ц. К. С. Б.
— Продолжительность курса—8 МЕСЯЦЕВ. —
— Поступать на курсы можно в любой месяц года. —
Принимаются лица с образованием не ниже 4 гр. семилетки.
ОКОНЧИВШИМ КУРСЫ ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА.
Плата за первый месяц—5 руб, а за остальные по 4 руб. в месяц ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по адресу: МИНСК, ВСЕКОБАНК, тек. счет № 682.
Подробные условия высылаются за 2 восьмикопеечные марки. С запросами обращаться: Минск, Всекобанк, заочным курсам

Лепельскі ЗАГС выклікае на 15 ліпеня г. г. а 10 гадз. раніцы грамадзян МАЛАХАВА ЗАХАРЫЯ ІЛЬЛІЧА І МАЛАХАВУ АГАТУ ЗАХАРАЎНУ ў сваю канцэлярыю ў гор. Лепелі па справе скасаваньня шлюбу.

ПРАДАЕЦЦА ЗРЫЎ-ПАПЕРА І СТАРЫЯ ГАЗЭТЫ. ДАВЕДАЦЦА Ў КАНТОРЫ ГАЗ. «САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ» (РОГ ВУЛІЦ — КАРЛА МАРКСА І ЛЕНІНСКАЙ). —

ПРЫМАЕЦЦА ПАДПІСКА НА 2-ое ПАЎГОДЗЬДЗЕ
на самую папулярную распаўсюджаную беларускую
ГАЗЭТУ
„САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“
Орган Ц. В. К. Б. С. С. Р.
ЧАТЫРЫ РАЗЫ Ў МЕСЯЦ РАЗАМ З ГАЗЭТАЙ ПАДПІСЧЫКАМ РАССЫЛАЮЦЦА БЯСПЛАТНА ДАДАТКІ.
ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

На 1 месяц	— 90 к.	На 3 м-цы	2 р. 70 к.
„ 2 м-цы	1 р. 80 к.	„ 6 м-цаў	4 р. — к.
На год	8 р. — к.		

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у Менску—у канторы газэты рог вуліц Ленінскай і К. Маркса; у правінцыі—упаўнаважанымі канторы і ўсімі паштова-тэлеграфнымі аддзяленьнямі і аддзяленьнямі Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Пашпарт № 2443 Сьлісэль М. Х. Ф., выд. Менакрміліц., кв. 797.
— Беспрацоўная кар. Міхалевіч Н. В., выд. Біржай Працы 23/6-27, кв. 798.
— Каапэрац. кніжка Мілеўскай Е. А., выд. МЦРК, кв. 799.
— Вучотна-конская карт. № 496 Пісарыка Н., выд. Грэскім РВК, кв. 800.
— Каапэрац. кніжка Тоўсьціка І. Н., выд. МЦРК, кв. 801.
— Сяброўская кніжка Тоўсьціка І. Н., выд. саюзам с.-гасп. і лясных рабочых кв. 802.
— Сяброўскі білет № 1061987 Блажэвіча Б., выд. Днепрапятроўскім саюзам мэталістаў, кв. 786.
— Вучотна-конская кніжка № 8031 Масько А., выд. Халопеніцкім РВК, кв. 787.
— Каапэрац. кніжка № 3406 Фрысіна Б., Барысаўскім ЦРК, кв. 788.
— Каапэрац. кніжка № 26454 Ракача К. К., выд. МЦРК, кв. 789.
— Каапэрац. кніжка № 7920 Сакалоўскага С. Я., выд. МЦРК., кв. 790.
— Сяброўскі білет № 2421 Сакалоўскага С. Я., выд. саюзам Мэдсанпрацы, кв. 791.
— Вучотна-конская карт. Перэльмана Р. Я., выд. Слуцкім РВК, кв. 792.
— Вучотна-конская карт. Гобэрмана І. Я., выд. Самахвалавіцкім с-сав. кв. 793.
— Вучотна-конская карт. Узьлянэра С. Н., выд. Койданаўскім РВК, кв. 794.
— Вучотна-конская карт. Перэльмана П. Д., выд. Менакрваенкаматам, кв. 795.
— Заборная кніжка № 868 Саляновай К., выд. Барысаўскім ЦРК, кв. 796.
— Вучотна-конская кніжка № 2646 Бенза Нікіпара, выд. Караліскім РВК, кв. 579.
— Сяброўскі білет № 826 Верамейчыка А., выд. быўш. Слуцкім акр. аддз. саюза с.-г. і л. р., кв. 585.
— Лекцыйная кніжка Бобрыка Я. Я. выд. дэканатам пэдфаку, кв. 583.
— Выканаўчы ліст Сухавеяка С., аб узысканьні аліментаў з гр. Данько П.
— Беспрацоўная кніжка і пасьведчаньне вайсковага вучоту Гарэнькава Н. І.
— Часовае каапэрац. пасьведчаньне Мельцара Л. М.
— Мэтрычн. выпісь Майзель Б. А. нарадж. 1911.
— Пашпарт № 123, Карасіка М. М.
— Каапэрац. кніжка № 3416, Копчыка П., выд. Барысаўскім ЦРК, кв. 762.
— Чырвонаарм. кніжка, Маўчаўскага А. Н., выд. Барысаўскім РВК, кв. 763.
— Сяброўскі білет, выд. Халопеніцкім раён. с-гасп. лясных рабочых за № 42386, вайсковая кніжка, выд. Луганскім акрваенкаматам на імя Лісоўскага А. І., кв. 764.
— Квіт выд. барысаўскім камбінатам на атрыманьне грошай за рэзку дроў на суму 17 р. 26 к. і часовы квіт. на 5 р. на імя Караленка І. Б., кв. 765.
— Вучотна-конская кніжка № 79, Баравіка В. І., гр. в. Грушаўка, Нараўлянскага раёну, кв. 766.
— Вайсковая карт і пасьведчаньне аб звальненьні ад вайсковай службы, выд. Барысаўскім РВК на імя Гайдука С., кв.772.
— Вучотна-конская карт., Кныпа І. Ц., выд. Менакрваенкаматам, кв. 773.
— Вучотна-конская кніжка, Дзешкевіча А., выд. Лошніцкім ВВК, кв. 774.
— Каапэрац. кніжка № 1347, Руцэвіч С., выд. Барысаўскім ЦРК, кв. 775.
— Вучотна-вайсковы білет, Зьвяровіча І. П., выд. Чэрвенскім РВК, кв. 776.
— Вучотна-конская кніжка, Закрэўскага П. Н., выд. Барысаўскім РВК, кв. 777.
— Пэнсіён. кніжка, Лісоўскага М., выд. сац. забясьп., кв. 778.
— Справка аб працы Куракевіча У. Я., выд. Лагойскім РВК, кв. 779.
— Асабовая карт. Асаловіча А. А., выд. Чэрвенскім РВК. кв. 780.
— Каучукавая гэрбавая пячатка Бяровкаўскага с.-савету, Бягомльск. раёну, Менск. акр., кв. 781.
— Асабовае пасьведчаньне Курака М., выд. Халопеніцкім РВК, кв. 782.
— Вучотна-конская кніжка за № 544 Самсонава Д., выд. Халопеніцкім РВК, кв. 783.
— Каапэрац. кніжка Ротэнбэрга Х., выд. Барысаўскім ЦРК, кв, 784.
— Каапэрац. кніжка, Плаўнік М., выд. Барысаўскім ЦРК, кв. 785.
— Справка за № 1054 Мысьлівчык А. А. аб атрыманьні пэнсіі, выд. Менакрстракасай. кв. 827.

Галоўлітбел № 302.
1-я друкарня.